

ARTIC. V.

An peccatum originale sit concupiscentia.

Conclusio est affirmativa.

Aegid. Quol. 6. q. 19. & 20. Id. Tho. 1. 2. q. 82. arb. 3. Et 2. senten. d. 30. q. 1. ar. 3. Et Quol. 4. art. 2. D. Bon. d. 30. art. 2. q. 1. Ric. d. 30. q. 7. Sco. d. 30. q. 2. Ant. And. d. 30. q. 1. Dur. d. 30. q. 3. Et in 3. d. 4. q. 3. Biel. d. 30. q. 1. & 2. Capr. d. 30. q. 1. art. vlt.

Rom. 7.

VINTO quæritur de peccato originali quantum ad eius quiditatem; id est, quid sit peccatum originale. Et videtur, quod non sit concupiscentia, quia, ut habet ad Ro.

Occasione autem accepta: peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. Si ergo peccatum est causa concupiscentie, non est ipsa concupiscentia; cum idem non sit causa sui ipsius.

Præterea concupiscentia in homine est quædam positio naturalis, sed quod est naturale non potest esse peccatum; concupiscentia ergo non est peccatum; & si non est peccatum, non est peccatum originale.

Præterea sicut per motum concupiscibilis perturbatur iudicium rationis; ita perturbatur per modum irascibilis, ergo non solum actus concupiscibilis, sed etiam iracundia, quæ est actus irascibilis, debet poni peccatum originale.

Præterea nullus defectus ex origine contractus habet rationem culpæ, nisi secundum, quod consequitur naturam ex uoluntate illius, a quo habemus naturam illam; sed per uoluntatem Adæ, a quo descendimus, & a quo per originem habemus naturam humanam, consequimur defectum non solum in concupiscibili, sed etiam in humoribus, ex quibus contrahimus egritudinem, & mortem: ergo originale peccatum potest et dici mors, & egritudo.

Præterea ex peccato primi Parentis non solum contrahitur defectus in concupiscibili, qui dicitur concupiscentia, sed et in ipso intellectu, qui dicitur ignorantia; ergo peccatum originale non solum est concupiscentia, sed etiam ignorantia.

Tc. 5. c. 6.

IN CONTRARIUM est Aug. 15. de Ciuit. Dei loquens de peccato originali, quod secutum est ex inobedientia primi parentis: dicit, quod est languor nature. Licet iste languor videatur specialiter consergere ex concupiscentia; ergo &c.

Præterea sicut concupiscentia actualis est peccatum actuale; ita concupiscentia, quam contrahimus ex origine, est peccatum originale.

A

RESOLVTIO.

Peccatum originale est carentia originalis iustitiæ perficientis essentiam secundum se: Et per redundantiam est carentia originalis iustitiæ perficientis potentiam, a qua dependent omnes alie virtutes.

RESPONDEO dicendum, quod Magister in littera, peccatum originale multis nominibus nominat. Nam nominat ipsum concupiscentiam Alludens uerbis Apostoli ad Rom. cum ait: Non ergo regnet peccatum in uestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis eius. Videtur ergo,

Rom. 6.

B

quod ipsa concupiscentia sit fomes peccati, & per consequens sit peccatum originale. Quod factis videtur innuere Glo. Nominat etiam in littera peccatum originale multis aliis nominibus, de quibus ad præsens non est curæ nobis. Sed cum quæstio mota sit de peccato originali quantum ad quiditatem: uidelicet quid sit peccatum originale. Ideo sciendum, quod secundum Philosophum, qui bene diffinit contraria co significat: semper enim unum contrariorum habet declarari, & lucidari per aliud, quia prout scribitur in Elench. iuxta enim se appositis contrariis uidentur maiora, & minora; meliora, & peiora hominibus. Ex quibus uerbis sumitur illud commune dictum: Opposita iuxta se posita magis elucescunt. Et licet hoc ueritatem habeat de omni genere oppositionis; potissime tamen ueritatem

Elench. c. 14
Et 2. coel. c. 4.

C

habet de his, quæ opponuntur secundum affirmationem, & negationem. quia, ut dicitur in eisdem Elench. semper in non facere intelligitur facere omnino in negatione dictio, id est, affirmatio. Non enim possumus intelligere non facere, nisi intelligendo facere. Nec possumus intelligere negationem, nisi intelligendo dictionem. i. affirmationem. & hoc etiam potissime ueritatem habet in his, quæ opponuntur positiuè, & priuatiuè. quia ut scribitur in libro de anima: Rectum est iudex sui, & obliqui non enim possumus iudicare de obliquo, nisi, iudicando de recto. Aug. etiam. 5. de Trinit. discurrendo per diuersa prædicamenta ad idem genus reducit negationem cum affirmatione, quibus omnibus substernitur unum fundamentum: uidelicet, quod quiditas negationis dependet ex quiditate affirmationis, & quiditas priuationis ex quiditate positionis, cum ergo peccatum originale nihil sit aliud, quam quædam negatio, vel quædam priuatio, vel quædam carentia originalis iustitiæ, cum debito habendi eam. postquam de quiditate istius priuationis, vel negationis, uolumus aliquid scire: oportet nos prius de quiditate originalis iustitiæ inuestigare, quæ inuestiganda sunt.

Elench. c. 6.

1. de anima
l. c. 85.

Tom. 3. c. 7.

D

Sciendum ergo, quod originalis iustitia pro illo statu se habebat loco gratiæ, & in isto statu est conuerso; non quod gratia, quæ datur nobis

Originalis iustitia se habebat loco gratiæ in statu nature integre.

nobis in isto statu, ut sumus membra Christi: omnino sit idem cum originali iustitia, quæ fuisset nobis data pro illo statu: tamen vna correspondet alteri: vt sicut tunc fuisset saluati, vt membra Adæ, nisi fuisset ille ordo interruptus propter peccatum Adæ, sicut nunc omnes saluamur, ut membra Christi. vnde Christus dictus est secundus Adam. Per primum ergo Adam saluati fuisset, ut nati cum originali iustitia: sed nunc non possumus saluari, vt nati: sed vt renati per gratiam, quibus omnibus benè consideratis, gratia in hoc statu tenet vicem originalis iustitiæ in illo statu: non, quòd aliquid plus habeat gratia, quàm originalis iustitia, quia per originalem iustitiam Adam poterat stare, & non proficere: sed per gratiam possumus stare, & proficere: Erit ergo idem iudicium de perfectione Adæ secundum originalem iustitiam quantum ad stare, & proficere. Dicimus autem de his duobus esse idem iudicium secundum perfectionem animæ: quia, & si quantum ad alia possumus assignare differentiam; tamen quantum ad originem perfectionis animæ, videtur esse idem de gratia, & de originali iustitia. quia sicut gratia perficit secundum se ipsam essentiam animæ, & a perfectione essentiæ animæ per gratiam deriuantur perfectiones potentiarum per virtutes, quantum ad stare, & proficere: quia & per gratiam perficientem essentiam animæ, & dantem nobis esse spirituale, & per virtutes deriuatas a gratia, & perficientes potentias, & dantes nobis agere spirituale, quandiu tales virtutes sunt formate, & sunt coniunctæ gratiæ, & charitati, & non sunt informes per culpam: possumus per eas stare, & proficere: sic illa originalis iustitia perficiebat ipsam essentiam animæ, & dabat ei esse spirituale, prout competebat illi statui, & ab illa originali iustitia perficiente essentiam animæ, & dante ei esse spirituale, deriuabantur virtutes perficientes omnes potentias, & dantes eis agere spirituale secundum illum statum, quia sicut originalis iustitia non dabat esse spirituale animæ Adæ, nisi quòd posset stare secundum tale esse, non autem quòd posset proficere: sic virtutes deriuatæ ab illa iustitia dabant potentijs agere spirituale, per quod poterat Adam stare, sed non proficere.

Dicendum est ergo, quòd sicut gratia potest dupliciter considerari, vel secundum se, vt perficit essentiam, vel secundum suam redundantiam, vt perficit potentias, & actiones potentiarum: quia & potentiæ sunt perfectæ per gratiam, id est, per virtutes deriuatas a gratia, & operationes potentiarum sunt stabiles, & perfectæ per gratiam: stabiles quidem per carentiam culpæ; & perfectæ, quia sunt meritorij. Opera enim facta in gratia, & si sunt meritoria per charitatem dantem agere spirituale: perficientem potentiã, sunt tamè principalis meritoria per gratiam dantem esse spiri-

tuale, & perficientem essentiam. Propter quod Augustinus ait, quòd gratia præuenit charitatem, quòd veritatem habet: sicut esse præuenit agere, & essentia præuenit potentiam: sic originalis iustitia poterit dupliciter considerari, vel secundum se, vt perficiebat essentiam: vel secundum redundantiam, vt perficiebat potentias, & actiones potentiarum, quia illa iustitia essentiam animæ Adæ perficiebat secundum se, & potentias illius animæ perficiebat per quandam redundantiam prout ab ea deriuabantur virtutes perficientes potentias: sed sicut gratia differt ab illa iustitia, quia per eam possumus stare, & proficere: sed per illam iustitiã poterat Adã stare, & non proficere: sic virtutes deriuatæ ab illa iustitia erant, quòd posset Adam per eas stare: sed non proficere. & sicut gratia per quandam redundantiam non solum perficit potentias, sed etiam actiones: quia facit eas stabiles, & meritorias: sic illa originalis iustitia perfecisset actiones animæ Adæ, vel ipsius Adæ ad hoc, quòd essent stabiles, & per eas posset Adam stare: non autem perfecisset eas, quòd essent meritorij, vel quòd per eas posset Adam proficere.

Addemus insuper, quòd sicut inter virtutes deriuatas a gratia est vnã virtus principalis, quæ dicitur charitas, a qua omnes virtutes habent, quòd sint virtutes, & quòd sint meritorij: sic inter illas virtutes deriuatas ab originali iustitia fuisset vnã virtus principalis, a qua omnes aliæ virtutes dependent, & hæc fuisset iustitia informans appetitum intellectuum, siue voluntatem: Et quia hæc iustitia perfecisset appetitum intellectuum, siue voluntatem, non fuisset eadem cum originali iustitia principali, quæ informabat essentiam: immo fuisset deriuata ab ea, & fuisset effectus eius: sicut potentiæ sunt effectus essentiæ: Et quia non habemus speciale nomen: ideo eodem nomine nominamus hanc virtutem perficientem potentiam, quo nominatur donum illud gratuitum perficiens essentiam. Et si vellemus sibi dare nomen differens; diceremus, quòd iustitia perficiens essentiam esset iustitia originalis originans respectu iustitiæ perficientis potentiam, & iustitia perficiens potentiam esset iustitia originalis originata respectu iustitiæ perficientis essentiam. Habuisset ergo Adam pro illo statu charitatem, & iustitiam perficientes voluntatem: & per eas potuisset stare, sed non mereri: Sed quia stare dicit quandam rectitudinem, & æquitatem: cum hæc magis pertineant ad iustitiam, quàm charitatem, fuisset iustitia pro illo statu excellentior virtus, quàm charitas.

Sunt etiam in hoc statu duæ virtutes perficientes voluntatem: iustitia, & charitas. sed quia pro isto statu, in quo sumus membra Christi, & in quo possumus mereri: cum mereri, & proficere sit principalius, quàm habere rectitudinem, & quàm stare; ideo pro hoc statu charitas, per Aegid. super ij. Sent. N n quam

tom. 3. c. 28.

Gratia, &
charitas nõ
idem.

quam meremur, est principalior, & excellentior virtus, quam iustitia: propter quod quantum ad charitatem, possumus de isto statu dicere cū Augustino 15. de Trinitate: Quod nullum donum est excellentius isto, idest, charitate, loquendo de donis, quæ sunt virtutes, & quæ perficiunt potentias. Hoc enim excellentius donum perficiens potentiam, quod est charitas, & quantum ad rem habet idem nomen cum gratia. Nam esse gratum, & charum alicui, realiter vnum, & idem dicunt: & in tantum realiter dicunt vnum, & idem, quod vidimus aliquos Theologos tempore nostro tenentes hanc opinionem, quod idem esset realiter gratia, quod charitas, & econverso: Cum tamen hoc esse non possit. quia gratia perficit essentiam: charitas potentiam: & diuersorum subiectorum diuersas oportet esse perfectiones. Sicut enim non est idem agere, quod esse: sic non est idem, quod perficit potentiam, a qua est agere, & quod perficit essentiam, a qua est esse. Si enim in his, quæ sunt naturæ, damus essentiam, a qua est esse: & potentiam, a qua est agere; multo magis in gratuitis dabimus gratiam perficientem essentiam, a qua est spirituale esse: & charitatem perficientem potentiam, a qua est spirituale agere. Tantum ergo habere volumus ex his verbis, quod in hoc statu, vbi possumus mereri, & vbi oia sunt referenda ad gratiam; illa est principalior virtus, quæ perficiens potentiam magis se tenet cū gratia perficiente essentiam, & hæc est charitas, quia realiter idem est esse gratum, & charum. Sicut pro illo statu illa fuisset excellentior virtus perficiens potentiam, quæ magis se teneret cū iustitia perficiente essentiam, & hæc fuisset iustitia, quæ perficiens voluntatem tanquam virtus deriuata a iustitia, quæ perficeret essentiam, habet idem nomen cum illa, non solum realiter, vt habet charitas cum gratia: sed etiam realiter, & vocaliter, vt habet iustitia cū iustitia: oportebat tamen hanc esse differentem ab illa: sicut perficiens potentiam differens est a perficiente essentiam: & sicut deriuatum, & causatum ab alio differens est ab eo, a quo deriuatur, & causatur. Sic ergo hic damus duas gratias: vnam perficientem essentiam, quæ mutato nomine dicitur gratia: & aliam, quæ perficit potentiam, quæ mutato nomine magis ad vocem, quam quantum ad rem, dicitur charitas, a qua dependet omnes alia virtutes. Sic pro illo statu fuisset dare duplicem iustitiam: Vnam perficientem essentiam, quæ daret spirituale esse pro illo statu: Et aliam perficientem potentiam nominatam eodem nomine, non mutato, a qua esset spirituale agere secundum illum statum.

Iustitia originalis qd.

Viso quid sit originalis iustitia secundum se: quia est quædam iustitia perficiens essentiam: Et quid est secundum redundantiam, quia est ipsa virtutes perficientes potentias, inter quas fuisset vna principalior, a qua dependissent alia, patere potest quid sit originale peccatum secundum se, & principaliter, quia est carentia ori-

ginalis iustitiæ perficientis essentiam: & quid sit per redundantiam, quia est carentia originalis iustitiæ perficientis potentiam, a qua dependissent omnes alia virtutes. Propter quod originale peccatum principaliter est in essentia animæ, quam in viribus, siue in potentijs animæ: & principaliter est in appetitu, in quo stat principalior ratio peccati, ut est culpa, quia omne peccatum, vt est culpa, est quid voluntarium: sed de hoc inferius clarius apparebit: cum disputabitur, vbi sit originale peccatum tanquam in subiecto. Nunc autem intantum dictum sit, quod Originale peccatum secundum se est carentia originalis iustitiæ, vt perficit essentiam: sed huiusmodi peccatum secundum redundantiam est carentia originalis iustitiæ, ut perficit appetitum: semper tamen recipienda est carentia talis iustitiæ cum debito habendi.

Potentia
originalis
disputato.

Verum quia dupliciter est appetitus intellectiuius, & sensitiuus; ideo in hoc peccato originali, vt respicit appetitum: possumus assignare quid formale, & quid materiale, ut carentia originalis iustitiæ: ut respicit appetitum intellectiuum sic in hoc peccato magis quid formale, & vt respicit sensitiuum magis quid materiale. Propter quod cum dicimus hoc peccatum esse legem membrorum, vel concupiscentiam: Vel vitium concupiscentiæ: nominamus ipsum ab eo, quod est ibi materiale; sed cū dicimus ipsum esse carentiam iustitiæ, in voluntate nominamus ipsum ab eo, quod est ibi formale. Sed cum dicimus ipsum rebellionem virium, nominamus ipsum ab utroque, quia in rebellionem intelligitur appetitus inferior, qui rebellat, idest sensualitas, & appetitus superior, qui est appetitus intellectiuus, cui rebellat, idest, voluntas, a qua habet esse formaliter, & completiue omne peccatum, quod est culpa, & omne demeritum, & omne bonum, & omne meritum quantum est ex parte nostra: licet per voluntatem non sumus ad hoc sufficientes, sine auxilio gratiæ.

D V B. L A T E R A L I S.

An Homo optimus dicatur factus.
Conclusio est affirmatiua.

Idque pro rectitudine, & iustitia affirmatur.
Iustum enim, rectum, & æquum idem
sunt.

Biel. Dist. 30. q. 1. & 2.

VLTERIVS fortè dubitaret aliquis, quomodo Homo dicatur factus optimus. Iuxta illud 1. Augustini 83. Tom. 4. 91. quæstionum: Si quidem Deus ita optimum fecit

Adam fuit
factus opti-
mus.

fecit hominem, vt si vellet manere optimus nullo resistente impediretur. Cum enim optimus sit qui superlatiuum, & supra illud aliud inueniri non possit; impossibile videtur, quod possit inueniri aliud melius optimo. quia melius est illud, quod potest stare, & proficere, quam illud, quod potest stare tantum: Adam non erat factus optimus: cum non posset proficere.

Ecc. 7.

Dicendum, quod supremum in illo statu innocentiae erat rectitudo. Ideo dicitur Ecclesiastes, quod Deus fecit hominem rectum, & quia recto nihil est rectius: Adam pro illo statu quantum ad rectitudinem erat optimus. Non enim poterat meliorari, nisi mutando statum, & accipiendo gratiam, per quam posset proficere. Status ergo ille, vbi quid supremum erat rectitudo, totus attribuebatur iustitiae. Nam iustum, rectum, & æquum vnum, & idem sonare videntur. propter quod iustitia pro illo statu erat quid supremum: vt siue accipiatur iustitia principalis, cuiusmodi erat iustitia perficiens essentiam, & dans esse spirituale pro illo statu, siue accipiatur iustitia, subprincipaliter deriuata ab illa iustitia principali perficiens potentiam, & dans agere spirituale semper ipsi iustitiae, cui attribuitur rectitudo, attribuetur esse quid supremum pro illo statu. Si ergo charitatem dicatur habuisse; oportet, quod charitas pro illo statu, & pro isto accipiatur æquiuocè: Sicut gratia pro illo statu, & pro isto accipitur æquiuocè. Nam ad gratiam, & ad charitatem pertinet facere opera meritoria. & intantum aliquis meretur apud Deum, in quantum est sibi gratus per gratiam, & charus per charitatem. Si ergo Adam pro illo statu dicebatur gratus, & charus Deo, & non poterat pro illo statu mereri, oportet, quod gratia tunc non esset eiusdem rationis cum ea, quæ est nunc, nec charitas etiam eiusdem rationis esse poterat. Non ergo dicimus, quod Adam pro illo statu non haberet charitatem, & non diligeret Deum sed quod charitas esset alterius rationis tunc, & nunc: cum supremum in illo statu esset rectitudo sine merito, & omnia pro illo statu attribuerentur iustitiae, vt omnia dicta Sanctorum Doctorum sonant: oportet charitatem pro illo statu fuisse ordinatam ad iustitiam, & rectitudinem: cum supremum ibi esset rectitudo: tamè si Adam sterisset, habuisset gratiam gratum facientem habentem quandam superioritatem super iustitiam originalem perficientem essentiam illius animæ, a qua fuisset deriuata charitas habens superioritatem super iustitiam perficientem potentiam. erat enim illa originalis iustitia tunc quantum ad stare, magis, quam sit gratia, & charitas. Nec facilius poterat stare Adam cum illa iustitia tunc, quam possimus cum gratia, & charitate nunc, & si illa iustitia excedebat tunc gratiam, & charitatem, quam habemus nunc: Cogimur dicere, quod illa iustitia, cui principaliter attribuebatur stare, quantum ad hoc, idest, quantum ad stare, quod erat altius in illo statu, excedebat ipsam charitatem, quam habemus nunc.

Iustam, re-
ctam, & equam
idem sunt.

A Ex quibus patere potest, quod gratia, & charitas sunt quædam personalia competentia personæ, quæ non transfunduntur a Parente in prolem. Sed iustitia illa originalis perficiens essentiam, & iustitia deriuata ab ea perficiens potentiam poterant dici naturalia, quia magis fuerunt data naturæ, quam personæ. Non enim fuerunt hæc data Adæ, ut quædam persona in se, sed, vt per originem naturalem posset eam transfundere in posteros: Culpa ergo actualis nostra, quæ est personalis opponitur gratiæ, & charitati.

B Sed peccatum originale, quod est quasi naturale, opponitur iustitiæ originali existenti in essentia, & iustitiæ deriuatæ ab illa existenti in potentia. Propter quod peccatum originale diffinitur per carentiam originalis iustitiæ, non per carentiam gratiæ. Paruulis enim natis in originali peccato non imputatur ad culpam, quod careant gratia, quia illa est personalis, sed quia careant originali iustitia, quæ poterat dici naturalis, cum data esset Adæ, vt per originem naturalem eam in suos transfunderet posteros.

C RESP. AD ARG. Ad primum dicendum, quod, vt diximus, peccatum originale secundum se est carentia originalis iustitiæ, vt habet esse in essentia: sed quia ab originali iustitia in essentia fuisset deriuata iustitia in appetitu; ideo per redundantiam originale peccatum est carentia iustitiæ in appetitu, vel in potentia appetitiua accipiendo appetitum generaliter prout continet appetitum intellectiuum, qui dicitur voluntas: & sensitiuum, qui diuiditur in irascibilem, & concupiscibilem, Et quia cuilibet istorum appetitiuum competit aliquo modo concupiscere: vt appetitui intellectiuo competit cupere bonum, sub ratione boni vniuersalis: appetitui vero sensitiuo, qui dicitur concupiscibilis, competit cupere bonum secundum se, sub ratione boni particularis: sed appetitui sensitiuo, qui dicitur irascibilis, competit cupere bonum particulare non secundum se, sed sub ratione, qua arduum: & per appetitum tendimus in finem: & omne peccatum non fit aliud, nisi quædam deordinatio a fine: oportet, quod originale peccatum, vt respicit iustitiam perficientem potentiam, quod respiciat appetitum, per quem tendimus in finem, & in bonum, quia finis, & bonum idem sunt, vt dicit Commentator super secundo Metaphysicæ. Et quia quilibet appetitui, vt dictum est, competit cupere; Ideo peccatum originale, quod potest dici peccatum naturale, est quædam naturalis cupiditas, vel quædam naturalis concupiscentia competens nobis ex origine naturali.

D Ad formam autem arguendi cum dicitur, quod peccatum causat concupiscentiam: ergo non est concupiscentia; Dicit potest, quod concupiscentia aliter, & aliter sumpta fit peccatum, & causa peccati, quia concupiscentia, vt est quædam pronitas naturalis ad concupiscendum, siue sit ista pronitas ex parte appetitus intellectiuo, qui dicitur voluntas: Siue ex parte
Aeg d. super ij. Sent. N n 2 te

Finis, & bonum idem
2. Met. c. 8.

te appetitus sensitui, qui diuiditur in irascibilem, & concupiscibilem, accipiendo cupiditatem largè prout cuiuslibet appetitui competit eupere. Dicimus, quòd peccatum originale, vt comparatur ad potentias animæ, nihil est aliud, quam quædam naturalis pronitas ex naturali origine contracta ad male cupiendum, & procedit ista naturalis cupiditas de imperfecto vitio ad perfectum vitium, vt de appetitu sensitui, ad appetitum intellectiuum: quia secundum Philosophum in 3. de anima: Vnus appetitus mouet alium, sicut rota rotam: vel sicut sphaera sphaeram. Et quia peccatum originale potest dici naturale: non oportet, quòd iste motus inordinatus sit aliquo modo naturalis ex natura instituta, sed naturalis ex natura corrupta, sicut ergo in processu naturali procedetur de materia ad formam, quia vt dicitur in 2. Metaphysicæ: Materia est fundamentum naturæ: sic in hoc motu, & in hac pronitate, quæ dicitur peccatum originale, proceditur de appetitu sensitui, vbi magis materialiter regnat peccatum originale, ad appetitum intellectiuum, vbi magis regnat formaliter.

Aduertendum autem, quòd scripta communia vocant peccatum originale habitalem cupiditatem, vel habilitatem ad cupiendum, vel ad concupiscendum: nos magis communi nomine vocamus peccatum originale non habilitatem, sed pronitatem, quia habilitas magis dicit pronitatem per modum cuiusdam appositionis, sed originale peccatum magis dicit huiusmodi pronitatem, vt supra tangebatur per modum cuiusdam subtractionis: quia non est aliud peccatum originale, nisi quædam carentia originalis iustitiæ, siue originalis rectitudinis. Nam si non peccasset Adam, habuisset ex origine naturali originale iustitiam, vel originale rectitudinem, per quam effectus habiles ad bonum. Nunc autem illo peccate, & naturam institutam corruptente non originale habilitatem ad bonum, sed originale pronitatem ad malum contrahimus ex originali origine, vt etiam dicamur nasci in originali peccato. Est etiam nihilominus aduertendum, quòd pronitatem ad bonum vocamus habilitatem, & hoc fuisset per modum appositionis, & fuisset per appositionem originalis iustitiæ. Sed promptitudinem ad malum non vocamus habilitatem, sed communi nomine pronitatem, quia pronitas ad bonum, vel ad malum potest esse, vel per modum appositionis, vel per aliquod donum bonum, vel per aliquem bonum habitum appositum, & per modum subtractionis: vt per modum subtractionis mali habitus, vel alicuius malæ inclinationis possumus habere promptitudinem ad bonum, & ad malum e conuerso. Nam per subtractionem boni habitus, vel boni doni, vel per appositionem mali habitus possumus habere inclinationem ad malum. Promptitudinem ergo ad malum, quam habemus ex originali peccato, non vocamus habilitatem, quæ est per modum appositionis, sed vocamus eam communi nomine pronitatem, quæ potest esse per modum subtractionis,

A quia per subtractionem originalis iustitiæ contrahimus originale peccatum, quòd est quædam pronitas naturalis ad malum.

Quibus omnibus consideratis patet, quòd * concupiscentia potest dici causata a peccato, & peccatum, & causa peccati. Nam vt eam consequimur per peccatum Ad e, est causata a peccato: sed, vt est quædam pronitas ad peccandum, est peccatum originale: prout verò per illam pronitatem incidimus in peccatum actuale, sic est causa peccati.

B Ad secundum dicendum, quòd, vt communiter dicitur aliud est esse potentem ad concupiscendum malum, & aliud est esse habilem ad malum. Nam potentes sumus ex potentia naturali, quæ dicitur concupiscentia, vel concupisibilis: sed sumus habiles ad malum ex peccato originali. Nos autem non vtemur his verbis, sed dicemus, quòd aliud est habere potentiam, per quam possumus inclinari ad malum, & aliud est habere pronitatem ad malum per subtractionem alicuius retinaculi, vt per subtractionem originalis iustitiæ, quæ erat quoddam retinaculum ne haberemur in malum primum habet esse per potentiam naturalem, quæ est potentia concupisibilis. Secundum per subtractionem originalis iustitiæ, quæ est peccatum originale.

C Ad tertium dicendum, quòd omnis inordinatus motus in appetitu, vel omnis inordinata inclinatio, quam contrahimus ex origine naturali, siue sit talis inordinata inclinatio ad malum ex appetitu intellectiuo, siue sensitui, qui diuiditur in irascibilem, & concupiscibilem potest dici peccatum originale: propter quòd pronitas ad malum, quæ est ex originali peccato, & quæ contingit ob subtractionem cuiusdam retinaculi, id est, originalis iustitiæ, quæ fuisset quoddam retinaculum nostrum retrahens nos a malo, potest dici originale peccatum, siue sit talis pronitas ex appetitu sensitui, qui dicitur concupiscibilis, siue qui dicitur irascibilis, siue ex appetitu intellectiuo, qui dicitur voluntas. Nam ipsa voluntas ex carentia originalis iustitiæ est prior ad sentiendum in malum irascibili, & concupiscibili, quòd totum contingit ex carentia originalis iustitiæ, vel ex contractione originalis peccati.

D Ad quartum dicendum, quòd defectus alicuius non habet rationem culpæ, nisi vt comparatur ad appetitum, vel ad voluntatem: quia omne peccatum, quòd est culpa secundum Augustinum in de Vera Religione: adeo est voluntarium, quia si non est voluntarium, non est peccatum: propter quòd defectus, qui habet rationem culpæ, vel peccati originalis, oportet, quòd sit per comparisonem ad voluntatem, vel appetitum. Si autem sit alius defectus contractus ex origine: vt mors, & agritudo potest habere rationem pœnæ, sed non peccati.

Et per hoc patet solutio ad quintum, quia ignorantia non habet rationem culpæ, non considerata secundum se. Sed ut comparatur ad appetitum in quantum ad beneficiendum: vt qui ignoratur scientia, vel prudentia. Prompt quòd moti

v.c. 57.

1. Met. 1. c.
17. 18. & 7.
1. c. 9.

* Concupiscentia sunt causata a peccato: est peccatum, & causa peccati. Aduerte in quòd Concilium Tridentinum sub anathemate deternat concupiscentiam, quam Apostolus aliquando appellat peccatum, in tenatis non esse peccatum. Vide Decretum de peccato originali sessione V. Hinc D. Bo. ait, quod peccatum originale est concupiscentia non quæsi que, sed quæ in se claudit debita iustitiæ carentiam Dist. 10. art. 2. q. 1.

D. Th. q. de Malo. 9. 2. art. 7.

moti Stoici omnem virtutem vocauerunt scientiam, & omne vitium, vel peccatum ignorantiam. Non credebant enim, quod in sapiente viro, & in habente scientiam posset cadere culpa, vel peccatum: sed hoc semper contingeret ex ignorantia secundum veritatem, tamen semper ratio culpæ sumitur per comparisonem ad appetitum.

Q V A E S T. II.

De carnis traductione.

D O S T E A quæritur de secundo principali, vt de traductione carnis, per cuius traductionem traducitur in nos originale peccatum. & quia traductionem carnis habemus ab Adam, a quo habemus originale peccatum, quod contrahimus per originem, & transfundimus ipsum in filios; Ideo circa traductionem carnis duo quæremus. Primum: Vtrum aliquid de alimento conuertatur in veritatem carnis, vel vtrum totam carnem, quã habemus, verã traxerimus a Progenitoribus nostris. Secundò quæremus de traductione carnis, prout per generationem traducitur a Parentibus in filios, quod fit per semen. & ideo sicut carnem comparamus ad alimentum quærentes, vtrum aliquid de alimento conuertatur in veram carnem sic comparabimus, & semen. Vtrum semen sit ex superfluo alimenti.

ARTIC. I.

An aliquid de alimento conuertatur in veritatem carnis.

Conclusio est affirmatiua.

D.Tho. 1. p. q. 119. art. 1. Et 2. Sent. d. 30. q. 2. art. 1. Et Quol. 8. ar. 5. D. Bon. d. 30. ar. q. 1. & 2. Ric. d. 30. q. 9. Dur. d. 30. q. 4.

D P R I M V M sic procedere videtur, quod nihil de alimento conuertatur in veritatem carnis, sed totam carnem, quam habemus, veram traxerimus a primis Parentibus. Nam, vt dicitur Matthei: Omne, quod in os intrat, in ventrem vadit, & in secessum emittitur, sed nihil tale conuertitur in carnem: ergo &c.

Præterea veritas vniuscuiusque rei est in eo, quod est secundum speciem: sed si alimentum pertinet ad naturam carnis, hoc non erit secundum speciem, sed secundum materiam. quia

A alimentum non potest pertinere nisi ad materiã carnis: ergo &c.

Præterea ad veritatem carnis pertinet humidum radicale, in quo fundatur calor naturalis, quod secundum Medicos consumptum non restauratur: sed si alimentum posset conuerti in veram carnem, vel in aliquid, quod de veritate esset humanæ naturæ, omne consumptum posset restaurari. quod videmus falsum, & maximè in his, quæ vulgò Ethici, aut Tisici vocantur, secundum ipsam speciem, quæ est incurabilis, in quibus non potest restaurari humiditas consumpta, ergo &c.

Præterea illud, in quod cibus conuertitur, est fluens, & refluens: sed omne tale est quid secundum materiam. Nam caro secundum speciem manet, secundum materiam fluit, & refluit, vt habetur a Philosopho: ergo &c.

B Præterea si caro fluens, & refluens pertineret ad veritatem humanæ naturæ: Ergo toties posset esse talis fluxus, & refluxus, quod nihil de materia prioris carnis remaneret sub forma posterioris. quo posito idem homo non esset idem numero, qui prius. quod videtur impossibile, cum homo sit compositus ex materia, & forma: & tandiu sit idem homo, quandiu est ex eadem materia, & ex eadem forma: ergo &c.

Præterea si aliquid de alimento conuerteretur in veram carnem, vel in ea, quæ sunt de veritate humanæ naturæ: tunc veritas humanæ naturæ posset esse per alimentum, & nutrimentum sub maiori quantitate: sed nihil propter hoc, quod existit sub maiori quantitate, plus debilitatur, sed magis fortificatur. quia secundum Commentatorem: Crescente corpore, crescit & virtus: sed homo per diuturnam nutritionem debilitatur, vt patet in feminibus, ergo &c.

Crescente corpore crescit virtus. ex Auerr.

Præterea natura facit vnumquodque faciliiori modo, quo potest: sed facilius fieret augmentum, & conseruatio veritatis humanæ naturæ per multiplicationem materiæ, quàm per conuersionem alimenti, vel alterius materiæ in rem aliquam, vel in rem augmentatam: ergo &c.

Præterea vna natura habet esse vnius rationis in omnibus habentibus illam: sed aliqui moriuntur paruuli, & infantes, qui in resurrectione erunt magni, & in ætate virili: sed hoc non erit per conuersionem alimenti in veritatem humanæ naturæ: sed cum in vna specie sit vnus, & idem modus perueniendi ad augmentum, & ad perfectionem: Si ergo hoc non erit in paruulis resuscitatis; ergo nec hoc erit nunc in quibuscunque nutritis, & augmentatis.

I N C O N T R A R I V M est: quia secundum Philosophum in de Generatione: Nihil nutrit carnem, vel augmentat carnem, nisi quod est potentia caro, & quod per agens fit actu: sed hoc est per nutrimentum, ergo &c.

1. de Gene. c. 40. 41.

Præterea nutrimentum in principio est dissimile, in fine est simile, & est sub forma, & sub specie nutriti. Sed id, quod pertinet ad speciem, pertinet ad veritatem humanæ naturæ: Nutrimentum ergo, quod transit de dissimili ad simile transit in veritatem humanæ naturæ.

1. de Gene. 35. 30.

Aegid. super ij. Sent. N n 3 RESO-

Math. 15.

R E S O L V T I O.

Alimentum in carnem, humanamque naturam conuertri, credendum est. Id quod a Theologorum, Philosophorumque sententia non est alienum.

Magistri opinio.

R E S P O N D E O dicendum, quod pro certo tenendum est, quod alimentum, vel nutrimentum quantum ad id, quod est ibi purum, conuertitur in veritatem humanæ naturæ, in qua sententia conueniunt tam Sancti, quam Philosophi, ut in prosequendo patebit: tamen præter hanc veritatem inuenitur triplex modus dicendi in hac materia. Vnus est Magistri sententiarius in hac Distinctione huius Secundi, ut magis existenter, & apparenter, prout sibi videbatur, saluare posset, quod in primis Parentibus Persona corrumpit naturam. propter quod omnes posteri descendentes a primis Parentibus accipiunt ab eis naturam corruptam, & nascuntur in peccato originali, quod potest dici peccatum naturale. quia contrahitur naturali origine, posuit oēs nos fuisse naturaliter in Adâ: Non videbatur ergo Magistro, quod posset congruè saluare, omnes posteros contrahere peccatum originale ab Adam, & accipere naturam corruptam ab ipso, nisi ad litteram, tota humana natura fuisset in Adam; ideo hac consideratione motus posuit totam humanam naturam fuisse in Adâ, ut nihil de alimentis, nec in eo, nec in posteris conuerteretur in veritatem humanæ naturæ, sed in humana natura illud modicum, quod accipiunt filij a primis Parentibus, multiplicat in seipso, & hoc modo crescit, & augmentatur: sic ergo secundum Magistram fuit in filijs Adæ, & erit in filijs filiorum vsque in finem mundi, quod illud modicum, quod accipiunt a Parentibus, est de veritate humanæ naturæ, & multiplicatur in se, donec perueniat ad perfectam quantitatem. Et si obijciatur Magistro, quod non fuit tanta quantitas carnis, nec aliorum, quæ sunt verè de constitutione hominis, in Adam, quanta est in suis posteris: immo si illud quod erat in corpore Adæ de veritate humanæ naturæ esset diuisum in atomos, non possent inferri tot atomi, quot filij descenderunt ab Adâ. Ad quod respondet Magister maiorem esse talè quantitatem, quam fuerit in Adam: sed hoc est per multiplicationem ipsius substantiæ, quæ est de veritate humanæ naturæ: non, quod cibi, vel aliqua exterior substantia conuertatur in veritatem humanæ naturæ.

Matt. 15.

Uter resurrexerit & tate xxx. annorum

Hæc autem suam positionem Magister primo confirmat per auctoritatem Euangelij, & superior allegatam. Videlicet, quod omne, quod in os intrat, in ventrem vadit &c. Secundo adducit tria ad hoc confirmandum, videlicet, quod per multiplicationem possit hoc fieri sine conuersione alimentorum. Primum est, quod puer, qui statim nascitur, & post ortum moritur, resurget in statura, & in quantitate illa, quam habiturus erat, si vixisset vsque ad ætatem xxx. annorum, quia omnes resurgemus circa ætatem illam, sed hoc non erit per conuersionem alimentorum: oportet, quod hoc sit per

A multiplicationem materiæ, ergo &c. Manifestat etiam hoc idem per costam Adæ, ex qua facta est Mulier: constat autem, quod in illa costa non erat tanta materia, quanta fuit in muliere formata: sed hoc non fuit per conuersionem alimentorum, sed fuit per multiplicationem materiæ, ergo &c. Potest autem ad hoc idem adduci miraculum de quinque panibus, & duobus piscibus, & de septem panibus, & pisciculis paucis satiauit Dominus tantam multitudinem. Constat autem, quod illa modica materia panum non suffecisset ad tot reficiendum, nisi fuisset in seipsa multiplicata. Magister autem modificat hanc positionem suam dicens, quod non inficiatur, id est, quod non negat quinque cibi, & humores in carnem, & sanguinem transeant. sed non conuertuntur in veritatem humane naturæ: nec resurget in resurrectione illud, in quod conuersum est alimentum: sed solum illud, quod in seipso multiplicatum est. Videtur autem facere pro Magistro, quod dicit Augustinus 17. de Ciuitate Dei, quod omnes nos fuimus in illo vno, id est, in Adam. Et subdit, quod omnes nos fuimus ille vnus, qui per feminam lapsus est in peccatum, quæ de illo facta est ante peccatum. Et subdit, quod nondum erat nobis sigillatim creata, & distributa forma alia, in qua singuli viueremus. Ergo si omnes fuimus in illo vno Adam, & omnes fuimus ille vnus non secundum animam, siue non formaliter, quia nondum erat nobis distributa forma, vel nondum erat nobis collata anima, in qua viueremus omnes. Ergo fuimus in illo materialiter, & tota materia omnium nostrum fuit in illo, quod esse non potest nisi illa materia per multiplicationem accepisset tantam quantitatem, quanta est in nobis.

Tomo 5. cap. 14.

C Videtur etiam pro Magistro facere quod ait Augustinus 10. super Gen. ad litteram, quod caro Christi fuit in lumbis Abraham materialiter. Et quod ait ibidem, quod nec Leui, nec Christus fuerunt in lumbis Abraham secundum animam, sed secundum carnem. Aliter tamen & aliter, quia Leui fuit ibi secundum concupiscentiam carnalem: Christus solum secundum substantiam corporalem. & qua ratione, qui descenderunt ex Abraham, fuerunt in lumbis eius secundum substantiam corporalem: pari ratione omnes, qui descenderunt ab Adam, fuerunt in eo secundum materiam, & secundum substantiam corporalem: Nihil ergo de cibis transit in substantiam corporalem, aut materiam, sed tota fuit in Adâ: & per propagationem multiplicata est in seipsa: Sed ista opinio Magistri non est rationalis, quia ut ait Augustinus in princ. secundi super Gen. ad litteram, quemadmodum Deus instituerit naturas rerum secundum scripturas eius, nos conuenit querere non, quod in eis, vel ex eis ad miraculum potentia suæ velit operari. In institutione ergo naturarum nos conuenit querere, quomodo Deus instituerit ipsas naturas, & quid conuenit ipsis naturis: Non autem debemus in talibus ad miraculum confugere, quia ut dicitur 7. de Ciuitate Dei, Sic itaque administrat Deus omnia, quæ creauit, ut etiam ipsa proprios exercere, & agere motus sinat.

Tomo 1. Christus quo i lumbis Abraham.

Tomo 1.

Tomo 5. cap. 30.

Si ergo

Si ergo esset possibile naturaliter, q̄ materia mul-
tiplicaretur in semetipsa, optima esset opinio Ma-
gistri: quia & si non secundum existentiam tamē
saltem secundum quandam apparentiam magis
saluarem totam nostram naturam fuisse corru-
ptam in Adam; si tota huiusmodi natura mate-
rialiter, & secundum substantiam corporale fuit
in Adam; ita, quod nihil de alimentis, nec in Adā,
nec in nobis fuerit conuerſum, quod sit de verita-
te humanæ naturæ. sed hoc non potest esse natu-
raliter, q̄ corpus vndique crescat, nisi per creatio-
nem, vel per additionem alterius substantiæ, sicut
fit in nutritione: quia conuertitur substantia cibi
in nos, & ita nutrimur. & quia nutritiua seruit
augmentatiuæ per additionem alterius substan-
tiæ, vt per additionem substantiæ cibi fit in nobis
hoc: est ergo iste modus vnus augmentandi sub-
stantiam corporalem, vel materiam per additio-
nem alterius materiæ, vel substantiæ.

Est & secundus modus augmentandi in vna
parte per diminutionem ex alia: vt si metallū per
cutiatur cum malleo, poterit augmentari in lon-
gitudine: per diminutionem in latitudine: & pote-
rit augmentari in longitudine, & latitudine per
diminutionem in grositudine.

Et est tertius modus augmentandi per rarita-
tem, vt corpus aliquod non per additionem sub-
stantiæ, nec per diminutionem in aliqua parte;
Dici potest, q̄ vndiq; crescit, si rareſcat. propter
quod Aug. 10. super Gene. disputans contra Ter-
tullianum ponentem, animam esse substantiæ cor-
poræ. propter quod cogebatur ponere animam
crescere eo modo, quo videmus crescere corpo-

ra. Ne ergo Tertullianus cogeret ponere ani-
mam esse mortalem, voluit, q̄ aliquid posset con-
uerti in animam: quia si posset aliquid conuerti in
animam, posset aliquid subtrahi ab ipsa: tantum
ergo posset subtrahi, quod deficeret, & esset mor-
talis: oportebat ergo Tertullianum ponere, & di-
cere animam crescere, cum videret corpus ani-
matum crescere: si ergo non cresceret anima non
impleret corpus illud. Vt ergo posset anima at-
tingere totum corpus, posuit eam crescere, sicut
crescit lamina metalli, quæ potest vndique dilata-
ri absque additione alterius metalli. Dicit tamen
Aug. 10. super Gen. disputando cōtra ipsum ver-
ba eius non esse ridenda, sed tremēda. quod ideo
ait, vt ipsemet exponit, quia valde difficile est in-
telligere animam esse aliquid, & non esse corpus:
quia si hoc potuisset intelligere, non cogitasset
istas vanitates, quomodo anima crescit. Ait ergo
August. Tremēda sunt ista, non ridenda: quia ad
hoc nunquam cogeret, supple: Tertullianus co-
gitare, quomodo anima crescit, si cogitare posset, quod
aliquid sit, & corpus nō sit. Sic n. est difficile intel-
ligere aliquid vltra corpus, quod sit in corpore,
quia quasi omnes antiqui Philosophi in hūc erro-
rem inciderunt. nam nihil ponebant præter cor-
pora. Primus autem, qui locutus fuit de re incor-
porali, & de intellectu, fuit Anaxagoras. vt po-
test patere in 3. de Anima.

Redeamus ergo ad propositum, & dicamus
q̄ Aug. in libro, & loco præsignatis volens im-

probare Tertullianū. ponentem animam esse cor-
pus, & crescere, sicut corpus; tangit illum tripli-
cem modum augmenti, & corporis, videlicet,
quod corpus, vel crescit: quia non seruat eandem
quantitatem, sed superadditur ei alia quantitas:
vel crescit ex vna parte: quia decreſcit ex alia: vel
si vndique crescit, vndique rareſcit. Propter quod
ait: Quid autem absurdius, quàm putare mallam
cuiuspiam metalli ex aliqua parte crescere posse,
dum tenditur. i. extenditur, nisi decreſcat ex altera:
vel augeri latitudine, nisi grositudine minua-
tur, aut n. illum esse corpus, manente naturæ suæ
quantitate, quod vndique crescat, nisi rareſcat.
Iste ergo est triplex modus augmenti naturalis,
vel augmenti.

Est autem alius modus augmentandi virtute
diuina, & per miraculum: sicut augmentabuntur
corpora infantium in resurrectione: & sicut aug-
mentati fuerunt illi. quinque panes, & illi septem.
cum duobus piscibus, vel cum paucis pisciculis:
quia plus fuit ibi eleuatum de fragmentis post re-
fectionem, quàm esset quantitas panum, vel pi-
scium, vel pisciculorum ante refectionem: secun-
dum quem etiā modum potuit multiplicari co-
sta Adæ, vt sine creatione, vel additione alterius
materiæ: sed per solam multiplicationē illius ma-
teriæ in se ipsa potuit virtute diuina fieri tanta
quantitas materiæ, vt in de fieret tantum corpus,
sicut fuit corpus Eue. sed ista sunt miraculosa, nō
virtute naturæ, sed virtute diuina possibili fieri.

Pone ergo, q̄ quādiu viuimus, & quādiu aug-
mentamur, & nutrimur, & crescit nostrū corpus,
vel saltem restatur nostrum deperditū, quod
est de partem à calore naturali, q̄ hoc nō fiat s̄m
cursum naturæ, sed solū virtute, & operatione di-
uina: cum Deus sic administrat res, vt eas pro-
prios cursus agere sinat; est, simpliciter & absolu-
tē loquēdo, irrationabile: & ideo irrationabilem
censemus in hac parte opinionem Magistri.

Illa autem tria, quæ adducebat Magister pro-
se, videlicet de primis resurgentibus, & de costa,
vnde formata est mulier, & de quinque, & septē
panibus, soluta sunt per iam dicta. Illud verō, q̄
adducebat Magister in Euāgelio, q̄ omne, quod
in os intrat &c. & alia, quæ adducebatur pro Ma-
gistro, soluantur in solutione argumentorum.

Posita opinione Magistri, & improbata, q̄ nihil
alimenti transit in veritatem humanæ naturæ: vo-
luntus exequi de alijs duabus opinionibus, quæ
videntur in hoc idem redire.

Est ergo secunda opinio circa hoc, q̄ nihil de
alimentis conuertitur in naturam humanam. Sed
ad hoc dicendum non mouentur, tenētes opinio-
nem illam propter originale peccatum, vel pro-
pter originale iniustitiam: sed propter ea, quæ se-
cundum eos veniunt ad compositionē hominis.
Ponunt enim isti, q̄ in cōpositione corporis hu-
mani habet esse multam de corpore cœlesti. Est
enim dare quatuor corpora. i. quatuor elementa,
quorum duo sunt grauia, & mouētur ad mediū:
& duo leuia, & mouentur à mediō. Et est dare
quintum corpus neutrum, quod nec graue, nec
leue, nec mouetur à mediō, nec ad mediū, sed
circa

Opinio se-
cunda.

To. 1. c. 2. 5.

Tertullianus
asseruit
animam esse
corpoream
& Deū
in corpore
reus ex Al-
phonso Tit-
anima: here
si. 3. & Tit.
Deus: hze-
si. 2. Ne: p-
pter hoc à
D. P. Aug. lo-
co cita: o. su-
per Gen. 10.
lib. 2. ap-
pellatur hz-
reticus: sed
quia tranſiit
ad cataphri-
gas damnas
secundas nu-
ptias hz. 1.
de hz. 85.
tomo 6. Eū
respuisse
credendum
e. edmi-
tor, cur Hie-
ronymus de
vi. illust. r.
id nō dicat.

Philosopho
tō ferē om-
niū error.

Tex. c. 4.

Stella eiusdem naturæ cum suo orbe.

circa medium : quod est corpus cœlestē, de quo corpore, vt dicunt, multum concurrat ad compositionem corporis humani: & quia corpus cœlestē est de natura lucis: quod patet, quia aggregatio illius corporis nihil est aliud, quàm aggregatio luminis. Stella enim est eiusdem naturæ cum suo orbe, & nihil est aliud, quàm quædam aggregatio, & quædam inspissatio orbis. Propter quod dicta est spissior pars sui orbis: & quia orbis est de natura lucis, siue luminis; ideo aggregatio orbis est aggregatio luminis. propter quod diffinitur Stella, quod est aggregatio luminis in orbe. Cum ergo lux, vel lumen multiplicetur secundū se, & per se, non oportet, quod cibi transeant in veritatem humanæ naturæ, vel in humanum corpus: quia ipsum corpus humanum ex suis compositionibus, & maximè, quia componitur de corpore cœlesti; quod est de natura lucis, potest seipsum multiplicare. Sed hæc positio habet fatuum fundamentū, & superfatuum fundamentum cōstituant fatuū ædificium. Ponit enim pro fundamento, quod corpus cœlestē, quod est incorruptibile, possit concurrere ad compositionē corporis humani, quod est quid corruptibile. Et ponit, quod corpus cœlestē possit recipere peregrinas impressiones, & possit esse pars materialis alterius, quod est impossibile. cum cœlum, & quælibet pars cœli cōstet ex tota sua materia; cum non possit fieri pars materialis alterius: nec alterum pars materialis eius. Propterea sic ponentes fatuè se fundant, & fatuè ædificant. quia ipsi loquuntur de multiplicatione materiali: multiplicatio tamen lucis non est materialis, sed formalis. Rursus: ipsi loquuntur de multiplicatione reali: lux autem, cum recipiatur in visu, non multiplicat se realiter, sed intentionaliter, cum hoc sit cōmune omni sensui, vt est sensus, quod sit susceptiuus specierum sine materia, & quod suscipiat species intentionales non reales.

Opinio tertia.

Propter hoc est tertius modus dicendi, quod cibi non conuertuntur in corpus humanum, sed corpus humanum seipsum multiplicat: nō quod hoc ei cōpetat ex origine, vt dicebat positio prima: nec quod hoc ei cōpetat ex corporibus componentibus ipsum, vt dicebat secūda; sed hoc ei competit ex ipsa materia. Nam materia potest multiplicari in se ipsa: vt, ex materia, quæ est in vno grano milij, posset fieri vnus magnus mōs; quia materia de se non est nec multa, nec pauca. Sicut illud, quod de se nec est album, nec nigrum, sed susceptiuum vtriusque, potest de albo fieri nigrū, & è conuerso; sic materia, quæ de se nō est multa, nec pauca, sed est susceptiua vtriusque, potest de pauca fieri multa, & è conuerso: Materia ergo in corpore humano, vt fiat multa, & augmentetur, non indiget conuersione ciborum. Sed hæc positio, & si continet veritatem, quantum ad agens diuinum, vel ad Deum, qui potest de magno facere paruum, nihil inde subtracto, nec condensato: & è conuerso, nihil addito, nec rarefacto: nullū tamen agens naturale hoc potest, vt inquit Hug. lib. I, de Sacram. par. 6. c. vlt. Quod si quæraturs causa; dicemus, quod agens diuinum immediatè attingit materiam, vt est quid. & quia quantitas est

Deus immediatè attingit materiam.

A illud accidens, quod immediatè fundatur in essentia materiæ; ideo agens diuinum non præsupponit quantitatem materiæ. Sed potest de pauca materia facere multam, & de parua magnam, & è conuerso: sed agens naturale non attingit immediatè materiā, vt est quid, sed vt est quanta; ideo præsupponit quantitatem materiæ. Potest ergo materiam rarefacere, & condensare: quia rarum, & densum non sunt quantitates, sed qualitates, & non potest eam augmentare nullo addito, nec diminueri nullo subtracto. ideo ait Philosophus in de Generatione, in cap. de augmento: Supponamus augmentum fieri aliquo adueniente, id est, aliquo addito: & quod semper fiat miraculum, quādiu viuit homo, & quādiu nutritur, & augmentatur, est irrationale.

1. de Gen. 32. 15.

B Ideo in his tribus positionibus tãquàm reprehensibilibus derelictis, dicamus nutrimentum, & augmentum fieri per conuersionem alimenti in corpus humanum. Nam naturaliter sunt multæ digestionēs in corpore humano, & corpore cuiuslibet animalis, prout patebit in quæstione sequenti, cū disputabitur quid sit semen, & de quo fiat semē. Apparebit enim tūc, quod vltima digestio fit in membris. Illud enim, quod est purū, de alimento proportionatur, & mittitur ad singulas partes corporis: & quando attingit partē corporis, ad quam mittitur illa pars, agit in illud de alimento transmissum, & conuertit ipsam ad seipsum; sicut ignis, si applicaretur ad ipsum aliquod combustibile, cōbureret ipsum, & faceret inde ignē. Et hoc est, quod ait Philos. I. de Generat. cap. de augmento, qui volens determinare quomodo fiat nutrimentum, & augmentum, assimilatur alimentum purum transmissum ad partem corporis, quam debet nutrire, vel augmētare, adustibili attingenti ignem: vt sicut adustibile statim cum tangit ignem, conuertitur in ipsum; sic alimentum purum transmissum ad partem corporis, statim conuertitur in partem illam.

Opinio Doctoris.

tex. c. 19.

C Quod si quæraturs, quomodo fiat nutrimentum, & augmentum; Ad hoc respondet Philosophus in 2. de Anima, quod idem alimentum nutrit, & augmentat: sed nutrit, vt quid; augmentat, vt quantum. & quia semper fit cōuersio alimentī in alitū; ideo animal semper quādiu viuit, nutritur: sed non semper augmentatur. Nā nisi fiat maior conuersio alimenti in alitum, quàm fuerit facta deperditio, non fit augmentum, quantumcunq; modicum conuersum nutrit, sed non quantumcunq; modicum conuersum augetur. Sed oportet ad augmentum maiorem esse conuersionem, quàm deperditionem. Hanc autem veritatem, quam tenent Philosophi, quod alimentum conuertitur in corpus humanum; & in veritatem humanæ naturæ, tenent etiam Sancti. Vnde Aug. in de vera Religione, satis vltra modum loquens de alimentis, ait, quod quæ corrupta sunt amittendo formā suam in membrorum ipsorum fabricam migrāt, & corrupta reficiunt in aliam formam. i. in formā membrorum per conuenientiam transeuntia. Habito tam per Philosophos, quàm per Sanctos, quod alimenta conuertuntur in membra, & nutriuntur, &

tex. c. 47.

1. de Gen. c. 41.

Tomo 1.

tur, & augmentantur inde membra.

RESTAT solvere argumēta in oppositum. Et prius rēndendū est ad quāsdā Auctoritates Aug. superius adductas, quę videntur facere pro Magistro. Cū ergo dicitur 13. de Civ. Dei, qđ omnes fuimus in illo vno, & omnes fuimus ille vnus; Intelligendum est virtualiter. Est enim totus homo, virtualiter loquēdo, magis in patre, quā in matre. Nam licet sylua de ligna, vnde fit arca; ipsa tamen arca virtualiter magis est in artifice, quā in sylua. Sylua enim prębet materiā, sed non facit arcam: & quia fit totum compositum, scilicet materia, & forma; ideo factio totius arce compositę ex materia, & forma, est in artifice, & nō in sylua. Ipsa enim ligna, ex quibus fit arca, virtualiter sunt in artifice, & fiunt ab artifice, non secundum se, sed vt sunt materia arce. Materialiter enim secundum se fuerunt accepta a sylua. Facit enim artifex formam in materia: & quia forma in materia dicit ipsum totum, & ipsum compositū ex forma, & materia fit forma non per se, sed in materia, & materia; non per se, sed sub forma: totum ergo compositum fit per se: partes autem, vt materia: & forma fiunt non per se, sed factione compositi. Et quod dictum est de sylua, & artifice in factione arce, veritatem habet de viro, & muliere in productione prolis: quia vir se habet, vt artifex inducens formam, & si non secundum essentiam, tamen secundum dispositionem. Totus ergo fetus, siue tota proles virtualiter est in viro, a quo descendit: & quia omnes descendimus ab Adā tanquā a viro, omnes virtualiter fuimus in illo vno, & omnes virtualiter fuimus ille vnus. Sed si queratur, quomodo virtualiter fuimus in Adā; dicemus, qđ hoc nomen virtualiter est commune ad quodcumque agens: quia omnis effectus secundum se totum, scilicet secundum materiam, & formam non in se, sed vt sunt partes totius compositi, sunt virtualiter in suo efficiente: quia non fit totū, nisi compositū, cuius partes sunt materia, & forma. Sed si volumus descendere ad aliud, & aliud genus efficientium: Dicemus, qđ ea, quę generantur ex femine, sunt in suo efficiente, scilicet in viro, qui se habet, vt efficiens virtualiter, scilicet seminaliter. ideo August. in præallegato lib. & cap. exponens se quomodo omnes fuimus in illo vno, & ille vnus dicit, quod hic fuit seminaliter: quia ille vnus, vel in illo vno iam inerat natura seminalis, ex qua propagaremur.

Et ex hoc patet solutio ad Auctoritatem aliam sumptam ex 10. super Gen. Quod Levi fuit in lumbis Abrahę, vel in lumbis Adę secundum rationem seminalem, & secundum corpulentam substantiam: Christus autem fuit ibi secundum corpulentam substantiam, non secundum rationem seminalem. Nam omnes nati in Adā secundum corpulentam substantiam, & secundum rationem seminalem, prout ipsa corpulenta substantia est ipsa materia virtualiter. Est enim in artifice, & in nis, quę nascuntur ex semine, materia virtualiter in masculo, qui se habet, vt artifex virtualiter, scilicet seminaliter. Christus autem fuit in lumbis Abrahę non seminaliter, sed secundum corpulē-

A tam substantiam. Fuit enim Beata Virgo in lumbis Abrahę secundum corpulentam substantiam, & seminaliter in quantum descendit ab Abraham per Parentes medios, qui patres medij ab Abraham tanquā a patre, & tanquā a masculo acceperunt, quod secundum rationem feminalem possent producere seminaliter corpulentam substantiam; sic omnes posterij tam generantes, quā geniti acceperunt ab Adam seminaliter corpulentam substantiam. Et quia Christus non seminaliter, immo sine femine accepit in Beata Virgine corpulentam substantiam: ideo dicitur fuisse in lumbis Abrahę, non secundum rationem feminalem, sed secundum corpulentam substantiam.

B RESP. AD ARC. Ad primum illud: Omne, quod in os intrat, &c. Dicendum, qđ Deus vult ibi ostendere, qđ non lotis manibus manducare non coquinat hominem: & ideo sine sublimitate sermonis: sed non sine ponderositate sententię simpliciter, & grosso modo, quo possent Apostoli capere, qui erant simplices, grossi, & piscatores, ait, qđ omne, quod in os intrat in ventrem vadit, & supple quantum ad coquinationem, in feces summittitur: quia quod est ibi purū in cibo, & in alimento, emittitur ad membra: sed quod est ibi impurum, & coquinatum emittitur per secessum, vt hic per secessū intelligitur omnis meatus, per quem emittitur quod in alimento est impurum, & coquinatum, siue illi meatus sint per quos emittitur sudor, siue sint meatus alij, per quos emittuntur feces, & vrina: siue sint alia, ad quę transmittuntur aliqua superfluitates, sicut est cista fellis adhęrens hepatis, & spleni ibi digerenda, & conlumenda: quidquid ergo est in alimento impurum, siue sit cibum, siue potus, totum per secessum, id est, per aliquos meatus emittitur: quod autem est ibi purum, retinetur ad nutriendum, & perficiendum membra: ergo non lotis manibus manducare, & per coquintas manus coquinare cibum, non coquinat hominem: quia si huimodij coquinatum intrat in ventrem; tamen non transmittitur ad membra, nec retinetur in homine, vt coquinet ipsum, sed emittitur per secessum. & ex hoc non habetur, qđ nihil de alimento conuertatur in membra: sed qđ non conuertitur illud, quod est ibi coquinatum.

C Ad secundum dicendum, qđ alimentum antequā transubstantietur in membra, est quid secundum materiam: sed postquam iam transubstantiatur est in membrum, est quid secundum formam, & secundum speciem: quia accipit formam, & speciem membri: & tantę quantitatis potest esse illud in alimentum transubstantiatum, quod non solum accipit formam, & speciem membri, scilicet ossis, & carnis: sed etiam potest per se habere actionem ossis, vel carnis: quia alimentum ad se transmissum, potest conuertere in os, vel in carnem, vt ex hoc possit dici caro, & os secundum speciem.

D Ad tertium dicendum, qđ sufficit ad hoc, qđ febris erica sit incurabilis, qđ per calorem illum febrilem consumatur tantum de illo humido puro, in quo consistit vita, qđ non possit tantū restaurari per nutrimentum naturale, nec per artificiale, vt per

Moqđ modo omnes pariantur, & qui nam dicantur suffocati.

Tomo 1. cap. 11.

Anima est a Patre dispositus. Idque non semel dictū. ex Arist. 2. de Genera. animal. c. 4. Idē dicit. 16. q. 1. artic. 7. Et d. 19 q. 1. ar. 3. Et dicit. 29. q. 1 ar. 3. dubit 2. la. terali.

Christus quo in lumbis Abrahę.

vt per auxiliū artis medicinæ, quo posito ita moritur, eticus quantumcunque iuuenis, sicut moritur senex, qui nō moritur suffocatus, sed solum per consumptionem humidi radicalis. Et ideo dicitur Medici, q̄ omnes moriuntur suffocati, præter senes, & tilicos.

Ad quartum dicendum, q̄ caro secundum formam, & caro secundum materiam aliquo modo dicunt vnum secundū rem; sicut enim, si quis poneret aquam in vinū, illa aqua posset esse ita modica, q̄ conuerteretur in vinum; tamen nō esset ita purum vinum, sicut ante; totum tamē esset mixtum, & totum esset impurum, & totū posset considerari quid secundum formam, & quid secundum materiam; cum totum illud vinum, & quælibet pars eius sit quid compositum ex materia, & forma. Vnde Philosophus, qui fortē prius adiuuenit hæc verba, ait, q̄ est dare in carne, vel in animali hoc secundum formam, & hoc secundum materiam; sicut & in alijs habentibus speciē in materia. Si ergo est in hoc differentia, sumetur illa differentia, prout aliqua magis attribuuntur materię, aliqua magis formæ. Nam & si totū compositum agit, & patitur, tamē magis competit agere per formam, & pati per materiam. Poterit ergo dici caro secundum formā illa, quæ est tātā quantitatis, q̄ per se potest conuertere alimentum, & habere actionem carnis: illa dicitur caro secundum materiam, quæ per se non potest agere, nec conuertere alimentum: potest tamen pati, & a calore naturali cōsumi: quia calor naturalis nō semper consumit de qualibet parte carnis, q̄ per se considerata, haberet actionem carnis. Talis ergo pars carnis dicitur caro: quia coniuncta alteri habet speciē, & formam carnis: sed dicitur caro secundum materiam, quia potest per se pati, & non secundum formam, quia non potest per se agere. Rursus: res secundum materiam fluit, & refluit: quia hoc est proprium materię, nunc esse sub vna forma, & nunc sub alia; & ideo vna, & eadem caro, vt manet, dicitur secundum formam: vt fluit, & refluit dicitur secundum materiam.

Ad quintum dicendum, q̄ aliqua sunt ita dura in animali, quod non possunt augmentari, nisi dum sunt tenera, vt ossa: & tales partes, licet habeant aliquem fluxum, & refluxum, etiā postquā sunt dura; quia aliquid depascitur de eis per calorem naturalem, & aliquid restauratur per nutrimentum; tamen non habent tantum fluxum, & refluxum, q̄ possit forma ossis tota esse in alia materia, quā prima: immo propter breuitatem vitæ animalis etiā partes molles propter fluxū, & refluxum non possunt totaliter mutare materiam; dato tamen, q̄ totaliter mutaret, remanente eadem forma, i. eadem anima, cum a forma suscipiatur identitas materię: quia non remanet materia, vt est corrupti: sed semper vt est generati. Materia enim non secundum se, sed vt est pars compositi, & vt est sub forma, semper dicitur eadem numero, vt est sub forma eadē numero: & sicut in animali, vel in homine est cōsiderare, quod est formale, & quod est materiale; sic & in alijs rebus in loco se habet, vt formale, ordo ad vniuersum; &

Compositū
quō dicitur
ab identitate
in formæ.

A se habet, vt materiale aer, vel aliud corpus, in quo habet esse locatum. Si ergo veniret ventus, & tolleretur totum aerem, qui est circa locatum, manente eodem ordine ad vniuersum, diceretur illud locatum esse in eodem loco; sic homo dicitur idem numero, quandiu est ibi eadem forma, vel eadem anima.

Ad sextum dicendum, q̄ non debilitatur homo diuturna nutritione propter magnitudinem quantitatis, sed propter impuritatem: quia semper generatur caro magis impura, & ita propter impuritatem debilitata, quod non potest facere carnis opus, & oportet hominem mori.

Ad septimum dicendum, q̄ natura quidquid facit, facit facilius modo; dummodo ille modus cadat sub ordine, & sub actione naturali. Sed q̄ materia multiplicetur, vel quantitas alicuius rei augmentetur, non per additionem alterius, vel per rarefactionem, non cadit sub modo, & ordine naturali, vt potest esse per habita manifestum. Immo augmentum per rarefactionem Philos. de Generatione, dicit ipsum non esse augmentum, sed maiorem tumorem generatum esse.

Lib. I. cap.
De Augm.

Ad octauum dicendum, q̄ in his, quæ sunt eiusdem nature, est vnus modus augmenti, verum est, vt naturalis: sed possunt esse duo modi augmenti: vnus naturalis, alter miraculosus: vt aliter potest illuminari non videns propter aliquam ægritudinem, cui ægritudini potest naturaliter subueniri per auxiliū artis medicinæ: quia Medicus est minister nature. Et aliter cæcus a natiuitate, vel cæcus, qui habet erutos oculos: quia talis illuminatio non nisi miraculosè fieri potest, sic & in proposito aliter augmentatur corpora infantium viuientium in hac vita, quod fit per conuersionem alimentī naturaliter; & aliter in resurrectione post hanc vitam, quod fiet miraculosè.

ARTIC. II.

An semen de alimenti superfluo fiat.

Conclusio est affirmatiua.

D. Th. I. p. q. 119. art. 2. Et 2. sent. d. 30. q. 2. art. 2. Et 3. contra Gent. c. 12. l. 122. Ric. dist. 30. q. 10. Duran. dist. 30. quæst. 5.

SCVNDUM quæritur de alimento comparato ad semen: Vtrum semē fiat de superfluo alimentī. Et videtur, q̄ non: quia, vt vult Aug. 10. super Gen. & allegatū fuit in precedenti quæstione, q̄ secundum corpulentam substantiam, omnes filij sunt a patre, a quo processerunt. Etiam ipse Christus secundū corpulentam substantiā fuit in lumbis Abraham, vel Adæ, licet non fuerit ibi secundū rationem seminalem: non ergo ex superfluo alimentī, sed ex eo, q̄ est decisum, a Parentibus accipiunt filij corpulentam substantiam.

Tomos.

Præterea

Præterea Damasc. lib. i. cap. 8. ait, q̄ generatio est opus naturæ existens, procedens ex substãtia eius, a quo est: ergo quilibet filius est ex substãtia patris, a quo est, non ex superfluo alimenti.

Præterea ex subtractione alicuius superflui nõ habet esse debilitatio, sed magis alleviatio: sed videmus homines per emissionem seminis multũ debilitari: ergo &c.

Præterea filius nõ solum assimilatur patri, sed aliquando auo, & proauo: sed hoc non potest esse ex superfluo alimenti: quia tunc non assimilatur, nisi patri: ergo &c.

Præterea, si semen, per quod generatur filius, esset superfluum alimenti, tunc filius magis assimilaretur illi, de quo sumptum est alimentum: vt si pater comedit carnes porcinas, assimilaretur porco: si bouinas, boui: ergo &c.

Præterea, si quis vescatur carnibus humanis, & ex hoc fiat semen, & generetur filius, illæ carnes non poterunt resurgere in vtroque: ergo si aliquis est genitus ex alimento carnium humanarũ, & ex eis continuè est nutritus; vel ergo non resurget ille sic genitus, & sic nutritus: vel nõ resurget illi, ex quorum carnibus est genitus, & nutritus.

Sperma qd sit, lib. 1 de Gener. animal. c. 19.

IN CONTRARIUM est Philosophus in de Animalibus, asserens, q̄ semen est superfluitas vltimi cibi.

Præterea Auicenna. 15. de Animalibus, ait, q̄ res creata est, q̄ semper superfluitas vltimæ digestionis est sperma sine semine.

R E S O L V T I O.

Semen non est cuiuscunque digestionis superfluitas, sed postremæ. Quinque enim sunt digestionis: Quarum Prima in stomacho: Secunda in hepate: Tertia in corde: Quarta in venis: Quinta in membris celebratur, vt Medici aiunt.

RESPONDEO dicendum, q̄ communiter ponitur, quod semen est superfluitas tertijæ digestionis: sed melius, & minus calumniosè dicitur, q̄ sit superfluitas vltimi cibi, & vltimæ digestionis. Nã si consideretur verba Auerr. in suo colliget, præter digestionẽ, quæ fit in ore: quia cũ cibis masticatur, & teritur, facilius est ad digerendum, vt etiã ex hoc in ore aliqua digestio celebretur: etiã dentes dicuntur nutrire ex eo, quod applicatur eis ex alimento: sed non potest fieri talis nutritio sine aliqua digestionẽ: ergo &c.

Auerr. colligit.

Celebrari p̄ fieri: vox Medicorũ.

Digestiones quinque.

Vrina vnde dicitur.

Assignantur autem, præter hanc digestionem, quinque aliæ digestiones: Vna in stomacho, in qua separatur purum ab impuro, & quod est ibi purum, remittitur ad hepar: quod est ibi impurũ emittitur cum fecibus, vel fiunt inde feces. Secunda digestio fit in ipso hepate, & quod est ibi impurum transmittitur ad renes, & fit inde vrina. Nam secundum Medicos dicitur vrina: quia fit ex renibus vna. Quod autem est ibi purum, transmittitur ad cor, & ibi in digestiua cordis celebratur tertia digestio, quæ fit in ipso corde. Ad cuius euidentiam sciendum, q̄ ita est de humoribus, sicut est de musto, vt vult Auerr. in suo colliget. Mustũ

A enim tripliciter diuiditur, videlicet in spumam, quæ est superfluitas vini, & tenet se loco colerae: & fecem, quæ est alia superfluitas vini, & tenet locum melancolice. & tertium est vinum purũ, quod se habet, vt sanguis, ex quo nutriuntur membra. Sed quia est dare quartum, scilicet flegma, nõ videtur, q̄ hoc debuerit prætermitti. Ad quod respondet Auerr. q̄ flegma non est, nisi sanguis indigestus: sicut diceremus, q̄ aqua est aer indepuratus: quia si rarefiat, & depuretur per calorem, conuertitur in aerẽ: ergo in ipsa digestionẽ, quæ fit in corde, quod est ibi, vt spuma, & colera, transmittitur ad cistã fellis: quod est ibi, vt fex, & melancolia transmittitur ad splenem: quod est ibi, vt sanguis transmittitur ad membra, vt inde accipiant nutrimentum, vt videtur velle Auerr. in suo colliget. quia vbi naturales Philosophi secũdum q̄ huiusmodi sunt inexperti, oportet credere Medicis, & specialiter Auerr. qui fuit Philosophus naturalis, & Medicus. Nec hoc intelligendum est, postquam digestus est sanguis, & postquam transiit per digestiuam hepatis, & cordis, q̄ ita sit depuratus, q̄ non sit ibi assignare omnes quatuor humores. Nam cũ homo facit sibi minui, videmus, q̄ sanguis facit semper quandã spumam, & illud se habet, vt colera, & facit quandã aquositate, & illud se habet, vt flegma, & præter hæc duo, sanguis postquam est frigidatus, coagulatur, & desu per est rubeus, & si vertatur inferius est niger. Propter quod illud, quod se habet, vt rubeũ, magis vergit ad sanguinem: illud, quod nigrum, magis ad melancoliam. Cum ergo dicitur, q̄ in digestionẽ facta in corde, quod se habet vt spuma, & vt colera transmittitur ad cistã fellis, & quod se habet, vt melancolia transmittitur ad splenẽ, vbi est receptaculum talis humoris; intelligenda sunt hæc de colera, & melancolia in excessu: quia si talia, quæ recipiuntur in cistã fellis, & in splene mitterentur ad membra, fortè non fieret nutrimentum sine aliqua læsione. propter quod ordinauit natura illa duo receptacula, vt sine aliqua læsione nutrirentur membra.

Mustum in quot diuidatur.

Christi Greg. cõ à Medicis: Latine, Vesica.

Auerr. Philosophus, & Medicus.

B C Attende tamen, q̄ à digestionẽ facta in corde, fortè immediatè accipiunt idẽ nutrimentũ membra superiora: sed nutrimentum membrorũ inferiorum postquam est depuratum in corde, transmittitur ad hepar, & inde descendit per venas ad membra inferiora: præter ergo has tres digestiones in stomacho, hepate, & corde, est dare duas alias digestiones: secũdum Colliget: Vnã in extremitatibus venarum, vbi venæ coniunguntur cum membris, à quibus transmittitur nutrimentũ ad membra: quia ante, quàm trãsmittatur, fit aliqua digestio in ipsis venis: & postquam transmissum est nutrimentum ad membra, fit aliqua digestio, & aliqua depuratio in singulis membris, vt sint quinque digestiones tres præassignatæ. Quarta in venis, & quinta in membris. Et illud, quod est impurum tam in digestionẽ venarum, quàm membrorum emittitur per sudorem, & per alias superfluitates exeuntes à membris: numerantur tamen aliquando tres digestiones: quia digestio cordis, & hepatis potest aliquo modo computari vna digestio:

Digestiones quot sũt.

Digestio cordis, & hepatis.

gestio: quia facta digestio in corde est quasi complementum digestionis factæ in hepate: & digestio venarum, & mēbrorum computabitur vnā, & eadem digestio: quia habent easdem superfluitates, videlicet illas, quæ emittuntur per membra. Si ergo quæratur quid est semen, non dicetur, quod sit aliquid decisum à membris: sed dicetur, quod sit aliquid decisum ab vltima digestionē: vt quando membra debent nutriri, & facta est digestio vltimata, tunc membra accipiunt de illo nutrimento, quod est eis necessarium, & de superfluo habet fieri semen. & hoc modo semē dictum est superfluum vltimæ digestionis; non quod ibi sit propriè superfluum, sed totum est necessarium. aliter tamen, & aliter: quia nutrimentum membrorum est necessarium in indiuiduo: quia aliter non posset indiuiduum saluari, nisi nutrentur eius membra: sed illud, de quo fit semen, dicitur superfluum, quia est superfluum indiuidui; tamen non est superfluum simpliciter, quia est necessarium speciei. Nam sicut non potest saluari indiuiduum sine nutrimento membrorum; ita non posset saluari species sine semine, & sine generatione proli, quæ fit per semen. Et quod dictum est de semine maris, quod fit de superfluo vltimi nutrimenti; intelligendum est de menstruo mulieris, quod fit de superfluo vltimi nutrimenti, vel vltimæ digestionis.

D V B. L L A T E R A L I S.

An semen, & menstruum sint de vltimo nutrimenti.

Conclusio est affirmatiua.

N L T E R I V S fortè dubitaret aliquis, quomodo hoc sit verū, quod semen viri sit de vltimo nutrimenti: & menstruum femine sit etiā de huiusmodi vltimo; Dicendum, quod semen viri est omnia membra facere, menstruum mulieris est omnia membra fieri, vtrunq; tamen est quid proximū omnibus membris. Nam illud, vnde fit semē, est eiusdē rationis cū eo, de quo nutriuntur membra, & sunt membra; sic enim ingeniauit natura, vt pars illius vltimi nutrimenti applicaretur mēbris, & conuerteretur in mēbra, & sic conuersum esset omnia mēbra facere formaliter. Nam postquā conuersum est nutrimentū in membra, est ita potens conuere alud nutrimentū, sicut erant prius ipsa membra. Propter quod bene dixit Philosophus, quod nutrimentum applicatum membris assimilatur ad substantiam applicato ignis quia sicut adustibile applicatum igni statim conuertitur in ignem; sic illud, quod de nutrimento applicatur membris, statim conuertitur in membra. Et si volumus bene intelligere hanc similitudinem, imaginabimur, quod sit aliud quasi summè adustibile diuisum in partes valde minutas. Et illud adustibile sic diuisum in partes, & sic propinquum, vt fiat ignis, secundū illas partes sic minutas subintret ignem, & secundum illas partes applicetur cuiuslibet parti ignis: vt puta, si stippa diuideretur in valde paruas par-

A tes, & quelibet talis pars stuppe cōiungeretur cuiuslibet parti ignis. quo posito, quelibet pars ignis conuerteret suam partē stuppe in seipsam. Sic est ergo in nutrimento, tenendo viam Philosophorū veritatem dicentium in hac materia, quod illud, vnde nutriuntur membra, est valde habile, vt conuertatur in membra, & est valde propinquum, vt inde nutriatur quodcūque membrum, & quæcūque pars membri. Est enim tale nutrimentum vltimus cibis, quantum possibile est, depuratus, vt valde de facili conuertatur in quæcūque partem membri. Ingeniauit enim natura, vt in animali fierent multæ digestiones, & multæ depurationes, vt quantum possibile est, illud, quod est purissimū in cibo, & quod est valde aptum, vt conuertatur in carnem, vel in membra, applicaretur ad membra, vt valde de facili conuerteretur in ipsa. Ingeniauit etiam, quod istud nutrimentum sic depuratum, quod transit per tot digestiones, & depurationes: diuideretur in multas paruas partes, & quelibet pars transmitteretur ad quamlibet partem cuiuslibet membri, & ad quamlibet partem partis, non solum partes etherogeneæ, sed etiam partes homogeneæ. Sunt in corpore multæ partes, aliquæ etherogeneæ, aliquæ homogeneæ. Dicitur pars etherogenea, quæ composita est ex dissimilibus partibus, vt puta, manus, pes, & cætera huiusmodi partes officiales, quæ compositæ sunt ex ossibus, carnibus, & neruis, quæ sunt dissimilia ad inuicem. Dicuntur autem partes homogeneæ, quæ compositæ sunt ex similibus partibus, vt puta, caro, os, neruus: quia quelibet pars carnis est caro, quelibet pars ossis os, & quelibet pars nerui neruus. Partes ergo homogeneæ sunt partes partium etherogenerum: vt caro neruus, vel carnes nerui, & ossa sunt partes manus, brachij, & pedis, & cæterarum talium partium etherogenerum, quæ omnes tales partes sunt aliquo modo porosa. Ingeniauit ergo natura, vt istud nutrimentum sic depuratum diuideretur in tam minutas partes, quod possent subintrare omnes partes partium homogenerum, vt partes illæ sic minutæ subintrantes omnes partes cuiuslibet nerui per applicationem ad illas partes conuerterentur in partes nerui: & nutrireretur, & augmentaretur inde quelibet neruus; sic etiam subintrantes quaslibet partes cuiuslibet ossis, vel cuiuslibet carnis nutrireretur, & augmentaretur inde quodlibet os, & quelibet caro. Propter quod primo nutriuntur, & augmentantur partes homogeneæ, vt ossa, nerui, & carnes, & cartilagines, & quelibet huiusmodi partes consimiles, quibus nutritis, & augmentatis, nutriuntur, & augmentantur partes etherogeneæ, & eis consimiles: vt nutritis, & augmentatis carnibus, neruis, & ossibus, manus, vel brachij, pedis, vel cruris, & cæterorum talium membrorum, nutriuntur, & augmentantur cætera talia membra. Imaginabimur, quod si parua stilla aquæ subintraret poros, & foramina spongiæ, & quelibet pars spongiæ conuerteret illam stillam aquæ applicatam ad se, & ex hoc nutrireretur, & augmentaretur: consequens esset, hoc posito, quod quelibet pars spongiæ, & ex hoc tota spongia

Partes etherogeneæ, & homogeneæ quid sint, ex Aristot. 1. de Gen. 1. c. 17. Et 5. Meteor. 1. c. 4 & 1. de hist. 1. c. 1. & de Part. 1. c. 2.

Spongia esset nutrita, & augmentata. Sic & in proposito: vitimum nutrimentum, quantum possibile est, depuratum transmittitur ad quodlibet os, & ad quamlibet partem cuiuslibet ossis, sic & ad quamlibet carnem, & ad quemlibet neruum, & ad quamlibet partem cuiuslibet ipsorum. Istud, n. sic depuratum alimentum diuiditur in multas minutas partes se habentes quasi quaedam styllæ cuiusdam toris, ut possit leniter subintrare poros omnium partium omnium prædictorum, & applicata quælibet talis per virtutem, nutritiuam ad quamlibet præfatam partem, statim adhæret, & conglutinatur cum ea: & sic adhærens, & conglutinata conuertitur in partem illam, cui adhæret, & conglutinatur, ut si adhæret parti ossis, conuertitur in os: & si parti carnis, in carnem, & sic de aliis. Propter quod consuevit communiter dici, quod tale nutrimentum, sic transmissum ad omnes partes, se habet sub triplici forma. Primò sub forma toris: Secundo sub forma glutinij. Tertio sub forma cambij, id est, sub forma iam conuersi, & transubstantiati. Quomodo autem tale nutrimentum diuersimode nutriat, & augmentet superius tangebatur: quia nutrit, ut quid: augmentat, ut quantum. Et quia semper conuertitur in quid, semper nutrit: tamen, quia non semper conuertitur in quantum, ut faciat magis quantum, quia non semper plus conuertitur de alimento, quam sit deperditum; ideo non semper augmentat, loquendo de quocunque modo augmenti: Cum ergo dictum sit, quod ad quamlibet partem nutriti, & etiam augmentati, quando fit nutrimentum, & augmentum, transmittatur aliquid de huiusmodi puro nutrimento; cogimur concedere quamlibet partem nutriti esse nutritam, & quamlibet partem augmentati esse augmentatam, quod verum est de qualibet parte secundum formam: non de qualibet secundum materiam. Nam alimentum transmittitur in quamlibet partem aliti, siue illa pars sit carnis, siue ossis, siue cuiuslibet alterius: Non in quamcunque partem quocunque modo, uel quantumcunque partem, sed in partem, quæ est tantæ quantitatis, quod possit habere actionem carnis, vel ossis, & possit partem alimenti ad se transmissi conuertere in carnem, vel in os vel in neruum, vel in quamcunque partem nutritam, & alitam. & quia forma est ratio agendi, sicut materia patiendi: ideo tanta pars carnis, uel ossis, quæ potest habere actionem huiusmodi, est caro secundum formam, & os secundum formam: ideo bene dictum est, quod non fit transmissio alimenti ad quamlibet partem quocunque modo, quia non fit transmissio alimenti ad quamlibet partem secundum materiam, sed secundum formam: & non fit talis transmissio ad quamlibet partem quantumcunque modicam, sed ad quamlibet partem tantæ quantitatis, quæ possit habere actionem talem, quæ est pars secundum formam.

Restauratio
quanta hæc.

Ex his autem apparere potest, quare in nutritione non fiat tanta restauratio, quantum est illud, quod nutritur: nec tanta augmentatio, quan-

A tum est illud, quod augetur. Nam si quælibet pars nutriti est nutrita, & quælibet pars augmentati est augmentata: videtur, quod similiter diuidatur nutrimentum, & nutritum, & augmentans, & augmentatum in suas partes: ut ex hoc duplicetur substantia nutriti, & duplicetur quantitas augmentati. Ad quod dici potest, quod id, quod nutrit, & id, quod auget, se habet per modum patientis. sed id, quod nutritur, & id, quod augetur, se habet per modum agentis. quia nutritum, & augmentatum agit in alimentum, quod ipsum nutrit, & augmentat, & conuertit ipsum ad se. Nutrimentum verò patitur a nutrito, & augmentato, & conuertitur in ipsum, sed non est contra rationem patientis, quod diuidatur in quæcunque minima, propter quod non est contra naturam nutrimenti, quod sic in minima diuidatur, sed est contra naturam agentis, & conuertentis, quod diuidatur in quæcunque minima, & oportet, quod diuidatur in partes tantæ quantitatis, quod possint agere, & conuertere. ex quibus clarè patet, & ratio non concludit.

C His itaq; transcursis, & declarato quomodo fiat nutritio, & quomodo quælibet pars nutriti est nutrita, quæ primo oportuit declarare. quia cum intendamus agere de semine, quod seruit generatiuæ, ex parte maris: & de menstruo, quod seruit eisdem ex parte femine: oportuit de nutritiua prius agere ut ex hoc ostendamus, quomodo semen, & menstruum deseruiunt generatiuæ, sumantur ex superfluo nutrimenti ultimi. Aduertendum ergo quod in generatione proles femina se habet, sicut sylua ad arcam. quia præbet materiam, id est, ligna, ex quibus fit arca: sic femina præbet materiam, id est, menstruum ex quo materialiter fit proles. Vir autem se habet, ut artifex præbens semen, per cuius virtutem actiuam, & lineariam inducitur forma, i. anima in prolem. Et si non inducitur forma essentialis. quia hoc modo anima nostra est à solo Deo: inducitur secundum dispositionem. quia uirtus, quæ est in semine patris, in uirtute anime eius lineat, & disponit membra fœtus ad susceptionem forme in anime rationalis, sicut per artem, quæ est in artifice, lineantur, & disponuntur ligna ad suscipiendam formam arcæ. Vtrumq; ergo, scilicet tam semen viri, quam menstruum mulieris oportet habere comparisonem, & respectum ad omnia membra proles. Aliter tamen, & aliter, quia menstruum mulieris habet huiusmodi comparisonem, & respectum materialiter, & passiuè, quia est omnia membra fieri. sed semen maris habet hoc virtualiter, & actiuè, quia est omnia membra facere: & quia tam in uiro, quàm in muliere sanguis, quod est ultimum nutrimentum, & est illud, quod est omnia membra fieri, quia transmittit, & conuertitur in omnia membra: Mulier aut, quia non plus facit ad prolem, quàm ad id, quod exhibet proli, nisi quia exhibet id, quod est omnia membra fieri, quia hoc est ipse sanguis: sufficit, quod exhibeat sanguinem, id est, menstruum. Ideo mentiuntur Medici, & eos rationabiliter improbat Auerroes in tuo Colligere Aegid. super ij. Sent. O n di

Filius quomodo dicitur
sua denominatione
recipiat id
quod dictum
non semel.

Mulier impregnatur ab utero suo per matrem.

Mulier cum duplici delectatione affectu in coitu: eiusque sperma generationi non sit necessarium.

Liber à formatione corporis humani ante hunc librum edidit.

Agens formaliter, & virtualiter.

dicens, ad generationem prolis non concurrere utrunque suprema maris, & mulieris. Nam cum sufficiat sola exhibitio sanguinis, vel menstrui ad generationem prolis, potest impregnari mulier sine emissione alicuius spermatis proprii, sed solum ex susceptione spermatis viri: non autem dicimus, quin sperma mulieris possit requiri ad facilitatem generationis, sed non ad necessitatem.

Et si quaeratur quare ordinavit natura emissionem spermatis, vel alicuius loco spermatis in muliere, ex quo potest sine hoc fieri generatio prolis. Dicimus, quod natura duplicavit delectationem in muliere magis, quam in viro, ut magis induceretur mulier naturaliter ad illum actum, quia magis patitur sustinendo dolores partus. Delectatur enim mulier, & in emittendo, & in recipiendo. Vir autem solum in emissionem, & in his, quæ ordinantur ad emissionem. Possimus & aliter respondere, Quod si emissio spermatis in muliere non requiritur ad necessitatem, potest requiri ad quandam congruitatem, & facilitatem, ut in tractatu nostro de formatione hominis plenius continetur. Intantum ergo volumus habere ex dictis, quod sufficit mulierem præbere menstruum, quod est sanguis ultimæ digestionis, quæ est omnia membra fieri. Ex quo fiunt materialiter omnia membra prolis in homine etiam ipso licet huiusmodi sanguis non habeat rationem menstrui, est tamen omnia membra fieri, & tanquam ultimus cibus membrorum est conuertibile in omnia membra. Verum quia id, quod exhibet uir in generatione, non est omnia membra fieri, sed est omnia membra facere, quia semen viri, se habet, ut artifex, & ut agens omnia membra faciens: ideo illud, quod exhibet vir in generatione, oportet esse non sanguinem, qui est omnia membra fieri, sed aliquid generatum ex sanguine, vel ex ultimo cibo, quod sit omnia membra facere.

Sed inuenimus aliquod agens dupliciter: formaliter, & virtualiter. Ut ignis calefacit formaliter, qui est formaliter calidus, sed Sol calefacit virtualiter non formaliter, quia non est in sola forma caloris, sed illud, quod est in sole habet virtutem calefaciendi. Utrunque autem generatur ex sanguine hominis, & illud, quod est omnia membra facere formaliter, & illud quod est omnia membra facere virtualiter. Fit enim in homine ex sanguine eius id, quod est omnia membra facere formaliter. Quia conuertitur in omnia membra, & cum iam conuersum est in omnia membra, potest aliud alimentum conuertere ad se, & facere inde formaliter omnia membra. Habet enim se alimentum, ut iam diximus, ad omnia membra, sicut adustibile se habet ad ignem. Sicut ergo adustibile attingens ignem conuertitur in ignem, & sic conuersum in ignem potest sibi formaliter assimilare aliud adustibile, & facere inde formaliter ignem. sic alimentum ultimæ digestionis applicatum ad omnia membra conuertitur in omnia membra.

A sic conuersum potest agere formaliter in aliud alimentum, & facere inde formaliter omnia membra. sic ergo dicendum est de sanguine, ut fit inde, quod est omnia membra. facere formaliter, sed ex eodem sanguine potest fieri, quod est omnia membra facere: non formaliter, sed virtualiter, & tale quid est semen viri. Nam semen viri est omnia membra facere virtualiter, non formaliter. Ex virtute enim, quæ est in semine viri; sunt omnia membra prolis non formaliter, quia semen non habet membra: Nec semen assimilatur sibi menstruum formaliter, quod conuertat menstruum in semen formaliter, sed facit hoc virtualiter, quia per uirtutem, quæ est in semine, formantur omnia membra prolis.

B quis verò viri conuersus in membra est omnia membra facere formaliter. Et in hoc non differt a sanguine sceminæ, quia sanguis etiam sceminæ conuersus in membra est omnia membra facere formaliter. sed sanguis viri conuersus in semine est omnia membra facere virtualiter: & in hoc differt a sanguine sceminæ, quia sanguis sceminæ non potest conuerti in aliquod, quod sit propriè semen, vel sperma. Illud enim, quod emittit mulier in coitu, non est necessarium ad generationem materialiter. quia non est menstruum, nec efficienter, quia non est propriè semen, vel sperma, ut potest patere per Philosophum in de animalibus: & quia in hoc differt sanguis viri a sanguine sceminæ: oportet quod aliquid sit in viro, quod non est in scemina. Dicimus ergo, quod in homine est quasi quadruplex Spiritus: vitalis, nutritiuus, sensitiuus, & generatiuus. Omnes autem huiusmodi Spiritus in corde sunt principaliter, sed illud, quod pertinet ad spiritum vitalem id est pulsatilem, exercet cor per seipsum, quia semper cor mouetur, & motus ille est vita in omnibus membris, & inde surgit motus pulsus, ex quo cognoscit homo viuere. habet enim se motus cordis, qui est vita omnium membrorum, sicut motus cæli, qui est vita in omnibus entibus, ut dicit Philosophus in principio viij. Physicorum. oportet ergo semper moueri cor, ex quo est vita in omnibus membris quando durat animal: sicut oportet moueri cælum, ex quo est vita in entibus totius vniuersi, quando durat vniuersum.

Spiritus in homine quadruplex.

Physicorum.

D Secundus spiritus est spiritus nutritiuus, & si id quod fit per huiusmodi spiritum, facit cor: Cõicat tñ hoc cor hepatis utroque; quia fit digestio, & in corde, & in hepate, & quia hoc cõicat cor hepatis. Dicitur spiritus nutritiuus esse in hepate, & uirtute hepatis dicitur fieri nutritio, licet hoc fiat principaliter uirtute cordis. Ad omnia. n. membra transit nutrimentum uirtute hepatis, Et si obiiceretur, quod membra superiora accipiunt immediatè nutrimentum a corde, vel a digestiua cordis posset responderi, quod illa digestiua prius fuit facta in hepate.

Tertius spiritus est sensitiuus, & quod fit per huiusmodi spiritum exercet cor mediante cerebro, & id dicitur spiritus sensitiuus esse in cerebro. Est. n. in cerebro sensus cõmunis, per quem fit iudicium de actibus omnium

omnium sensuum particularium, & in cerebro est imaginatiua, phantasia, estimatiua, & memoria. de quibus omnibus alias in hoc libro meminimus nos dixisse.

Sed quartus spiritus, qui dicitur generatiuus, est in membris genitalibus, per quę sanguis conuersus in semen accipit, quod sit omnia membra facere. Et quia in hoc, idest, in genitalibus differt vir à scēmina; Ideo quod præbet vir in generatione est omnia membra facere, sed illud, quod præbet scēmina est omnia membra fieri. Et si dicatur scēmina habere testes, illi non sunt sufficientes ad coquendum sanguinem, quod fiat semen, vel sperma, vel, quod habeat virtutem actiuam in generatione, & quia vir sic coquit sanguinem per sua genitalia, ut fiat semen, quod nõ potest mulier: ideo dictum est, quod frigidior homo est calidior qualibet muliere, quod verum est quantum ad hoc.

Fœminarũ testes.

D V B. II. L A T E R A L I S.

An de nutrimento, & semine fuerint opiniones non bonæ.

Conclusio est affirmatiua.

V L T E R I V S fortè dubitaret aliquis, quomodo in hac materia insurrexerunt irrationabiles opiniones.

Dicendum, quod fundamentum omnium irrationabilium opinionum in hac materia est, quod cum illud, quod facit ad generationem proles, sit omnia membra facere, quia semper agens assimilat sibi passum: Ideo visum est aliquibus, quod ex omnibus membris accipitur aliquid, ut illud possit omnia membra facere, & possit agens assimilare sibi passum: ideo dixerunt, quod semen est omnia membra facere, quia est aliquid decisum ab omnibus membris. Nam sicut ignis generat ignem: sic uidetur istis, quod membrum debeat facere, & generare membrum, quod ergo est omnia membra facere, oportet, quod sit omnia membra, sed in hac ratione est deceptio, quia semen est omnia membra facere: non formaliter, sed uirtualiter. si enim esset omnia membra facere formaliter, tunc esset omnia membra, & per consequens esset animal. Et ut magis hæc deceptio appareat, ut potest patere ex habitis; Vltimus cibus, siue cibus vltimo digestus ad duo deferuit: ad conseruationem indiuidui, & ad conseruationem speciei. ut deferuit ad conseruationem indiuidui: nutrit omnia membra, & conuertitur in omnia membra formaliter, & accipit formam, & speciem omnium membrorum. Trāsmittitur enim ad omnia membra, & conuertitur in omnia membra, & fit omnia membra. Sed hoc modo solum deferuit ad conseruationem indiuidui, & hoc modo non fit ex ultimo alimento aliud animal, quàm illud, in quo est, sed conseruatur ex hoc illud idem animal, siue illud idem indiuiduum. quia hoc modo, ut dictum est, facit ad conseruationem indiuidui. Sed

Opinio prima.

A semen, ut dictum est, non est ordinatum a natura ad conseruationem indiuidui, sed ad conseruationem speciei: Iõ semen non est animal formaliter, sed est animal uirtualiter. Apparet ergo manifeste rōne, & sensu, quod semen non est oĩa membra formaliter, sed uirtualiter. rōne quidem, quia si semen esset omnia mēbra animalis, ut puta oĩa mēbra hominis formaliter, tunc esset animal, vel homo, quod est falsum. Apparet et hoc ad sensum quia in semine nulla apparet mēbrorũ distinctio. Si. n. esset omnia mēbra formaliter: appareret ibi distinctio membrorum. quia quod est formaliter tale, est actu tale, & apparet tale. Non. n. debemus despiciere sensum, nec debemus aliquid ponere, cuius contrarium apparet ad sensum. sed positio nostra debet esse rationalis, & sensibilis, ubi ratio concordet sensui secundum positionē illā, & sensus rationi. Habet tamen nihilominus hoc fundamentum aliam irrationabilitatem, quia pars diuisa à toto non remanet in suo esse, cum partes conseruentur in toto: Manus enim abscissa à toto non est manus, nec potest facere opus manus. Si ergo semen esset aliquid abscissum ab omnibus membris tunc partes illæ separatæ ab omnibus membris non remanerent in suo esse, nec haberent esse omnium membrorum, sed per separationem a suis totis, siue ab omnibus membris haberent esse corruptum, & essent quædam corruptiones abscissæ ab omnibus membris. & quia agens assimilat sibi passum, tales abscissiones ab omnibus membris non essent omnia membra facere, sed magis omnia membra corrumpere. Ex isto autem vno irrationabili fundamento, quod illud, unde fit generatio, quod proprie uocamus semen, est aliquid abscissum ab omnibus membris, sumferunt originem tres irrationabiles positiones. Vna fuit Magistri, quod illud, unde fit generatio, non est ultimum alimentum, quia nihil de alimento conuertitur in veritatem humanæ naturæ, ad quam terminatur generatio humana; sed fuit aliquid abscissum à primo parente, quod in se multiplicatum non solum perfecit staturam proles, sed sic multiplicatum est, ut inde posset generari etiam alia proles, & alij filij, & filia: ut corum, quod habemus, fuerit simpliciter, idest, subtilialiter non quantum ad animam, sed quantum ad corpulentam substantiam in Adam. quæ

Semen est animal uirtualiter.

Manus abscissa non est manus ex Arist. 7. Met. t. c. 30. & c. 35.

D positio uidetur, quod ex quolibet membro Adæ aliquid fuerit abscissum, ut inde fierent omnia membra proles: non, quod Magister hoc modo exequatur positionem suam, sed hoc uidetur sequi ex ea, si nihil de alimento transit in veritatem humanæ naturæ, nec in illud, quod requiritur ad productionem humanæ naturæ.

Est autem circa hoc secunda positio irrationabilis, quod illud, unde fit generatio, uel actiue, & uirtualiter, ut in uiro: uel passiue, materialiter, ut in scēmina, non est superfluum vltimæ digestionis, sed est aliquid abscissum ab omnibus membris: non in Parente primo

Opinio secunda.

quantum ad uirum, sed in Parente proximo, Propter quod, illud, ex quo generatur iste puer, nō fuit aliquid abscissum a primo Parente, vel ab omnibus membris primi Parentis, sed ab omnibus membris proximi Parentis.

Opinio ter-
tia.

Est autem & tertia positio, quod semen, per quod fit generatio, dicitur utrunque; uidelicet, quod est aliquid de superfluo alimenti, & aliquid abscissum ab omnibus membris: & ista simul coniuncta faciunt semen. & quia omnes isti tres modi ponendi ponunt semen esse aliquid abscissum ab omnibus membris, vel esse aliquid abscissum ab eo, quod est de veritate humanæ naturæ, ut dicit positio Magistri, quæ est positio prima: vel in parente proximo, ut dicit positio secunda, vel quod est aliquid mixtum, & compositum ex superfluo ultimi nutrimenti, & ex abscisso ab omnibus membris, ut dicit positio tertia, cum hoc sit falsum, & irrationabile, quod oporteat ad semen concurrere aliquid abscissum ab omnibus membris, omnes isti tres modi ponendi debent falsi, & irrationabiles iudicari. Possumus autem ad falsitatem, & irrationabilitatem istorum trium modorum ponendi adducere rationes, & signa, quæ tangit Philosophus in de animalibus. Possumus autem adducere duas rationes ibi tactas, & tria signa, quæ etiam communiter adducuntur, ut sit prima ratio, quod omne, quod est in corpore, uel est ibi naturaliter, & per se; uel est ibi occasionaliter, & per accidens, sed semen non potest esse in uiro, vel in animali masculino occasionaliter, & per accidens, cum ex hoc conseruetur tota species: erit ibi naturaliter, & per se. Ergo vel erit tanquam pars, vel tanquam partes, ex quibus componitur natura animalis indiuidui: vel erit, tanquam superfluum ad conseruandam naturam speciei, sed nō potest ibi esse, tanquam pars, uel tanquam partes animalis, quia partes animalis, aliquæ sunt similitudinum partium, ut caro, nervus & os, & cartilago, & talia: & istæ similes partes non sunt in animali, nisi ad constituendum partes dissimiles, & officiales, ut manus, brachia, pedes, vel crura, uel alias partes, tam hominis, quam aliorum animalium. Si ergo esset semen in animali, huiusmodi partes similes hic essent propter partes dissimiles, & officiales. non ergo potest poni semen esse omnes partes animalis, vel esse aliquid abscissum ab omnibus partibus, ut ponunt omnes tres præfati modi dicendi, nisi in semine esset diuersitas partium. Nam si essent omnes partes feminis similes, cum partes similes in animali non sint, nisi propter dissimiles, ponendo ibi partes similes, oportet ponere dissimiles.

Vel aliter, & clarius: omnes partes animalis sunt dissimiles, quia est ibi dare carnes, nervos, & ossa, uel alias partes, uidelicet adipem, musculos, & cartilagineas. Si ergo semen est aliquid abscissum ab omnibus partibus, cum qualibet pars nerui sit nervus, & qualibet pars carnis caro, & sic de aliis: oportet, quod in semine sint diuersitates omnium istarum partium, quod uidemus ad sensum falsum, cum semen sit simile in toto, &

A in partibus, non erit ergo semen aliquid acceptum ab omnibus partibus animalis, quæ sunt dissimiles, cum semen sit quid simile in toto, & in partibus, sed erit, quid acceptum a superfluo alimenti ultimi, quod est etiam simile in toto, & in partibus. Sumus autem hanc rationem prosecuti clarius, & diffusius, quam scripta communia, quæ ualde obscure hoc tradunt. Secunda ratio ad hoc idem est, quod iam tetigimus, uidelicet quod abscissum a toto, uel abscissum a quocumque membro naturali, perdit naturam suam, & maxime in animalibus. quia quicquid abscinditur a membris animalis, uel quodcumque membrum abscissum ab ipso animali, uel secundum partem, uel secundum totum perdit naturam suam, ut ex hoc non possit generari natura animalis. Ponendo ergo semen esse quid tale, ponimus ipsum esse quid inutile ad generationem.

B A signantur etiam nihilominus ad hoc idem tria signa. Vnum est, quod abscissum a membris animalis non habet locum proprium in corpore animali, sed se habet, ut vagans in tali corpore, semen autem habet locum proprium, ut testes, uel lumbos, uel uasa seminalia; ideo August. 1. 0. super Gen. Omnes illos, qui seminaliter descendunt ab Abraham, dicit fuisse in lumbis Abrahamæ secundum rationes feminales. Et Greg. exponens illud uerbum Iob. Virtus eius in lumbis eius, & fortitudo illius in umbilico uentris eius, ait, quod istud est uerbum domini ad Iob; quia uirtus eius, id est Diaboli est in lumbis eius, id est in lumbis uiri, quia ibi habet esse semen, unde uir stimuletur ad luxuriam, propter quam stimulationem Diabolus habet magnam uirtutem, & magnam potentiam ad uincendum uiros, & fortitudo illius, id est, Diaboli in umbilico uentris, id est mulieris. quia illud, quod emittit mulier luxuriando, est in umbilico. Propter quod multum mulier inclinatur, & stimuletur ad male agendum, ut ex hoc habeat Diabolus magnam fortitudinem ad uincendum mulieres.

C Secundum signum ad hoc est, quia nihil potest abscindi a membris animalis, nisi debilitetur animal. Sed aliquando ex emissionem seminis non debilitatur, sed alleuiatur, ut si sic moderate utatur tali actu, quod emittat solum superfluum alimenti, quod non est necessarium ad nutritionem indiuidui, sed solum ad conseruationem speciei.

D Tertium autem signum ad hoc est, quia animalia multum indigentia naturaliter nutrimento, parum habent de semine, quia propter multam indigentiam nutrimenti parum habent de superfluo alimenti ex quo clarè elicitur, quod semen nihil est aliud, quam superfluum alimenti. Et ideo animalia magni corporis, quia multum indigent nutrimento, multum apponunt in nutrimento, & parum in semine. Si ergo semen esset, quid abscissum a membris: animalia magni corporis, quæ habent magna membra, multum posset abscindi ab illis membris, & habe-

1. de Gen.
animal. 19.

Seminis an
malis locus

Iob 102

& haberet mutum de semine. Cuius contrarium ait Philosophus, & videmus ad sensum: immo tantum posset indigere animal nutrimento, quod nihil haberet de semine, ut patet in pueris, de quibus ait Philosophus, quod omnia faciunt valde, quia irascuntur valde, odiunt valde, amant valde, præter edulium. in edulio autem non possunt facere valde, quia nimis indigent edulio, idest nutrimento: immo tantum indigent edulio, idest, nutrimento, quod totum alimentum ultimæ digestionis cedit in nutrimentum, ut nihil sit ibi de superfluo alimenti, vnde possit fieri semen. Ex quo manifestè concluditur, quod semen sit superfluum alimenti. Possumus autem adducere ad consuetudinem sic opinantes, quod semen sit aliquid abscissum ab omnibus membris. quia tunc semper cæcus generaret cæcum, cum nihil posset abscindi ab oculis, quos non habet, & habes amputatas manus semper generaret filium sine manibus, quorum contrarium videmus ad sensum.

RESP. AD ARG ART. II.

Ad primum dicendum, quod omnes fuimus in Adam secundum corpulentam substantiam, & secundum rationem feminalem virtualiter. quia totum productum est in producente, & totum est illud, quod efficitur, & quod generatur. quia non sit cera, nec rotundum, sed sit cera rotunda ita, quod faciens ceram rotundam, facit ceram non in se, sed sub rotunditate: & facit rotunditatem non in se, sed ut sit in cera, ut ex hoc dicatur facere totam ceram, & rotunditatem: & quia effectivè sumus à patre; totum dicimur accipere à patre, & secundum totum dicimur esse in patre non essentialiter, sed virtualiter, quia & corpulentam substantiam, & lineationem, & dispositionem illius corpulentæ substantiæ habemus a patre: Pater enim nec facit corpulentam substantiam per se, sed facit eam sub lineatione, nec ipsam lineationem membrorum facit per se, sed facit eam in corpulentam substantiam, ut totum hoc corpulenta substantia sit lineata; dicatur effectivè, & virtualiter esse à Patre. & quia pater habuit ab alio patre, & sic ascendendo usque ad primum patrem, omnes qui seminaliter descendunt ab Abraham, vel ab Adam, fuerunt ibi secundum corpulentam substantiam, & secundum rationes feminales: modo, quo dictum est, De Christo tamen oportet esse specialem modum loquendi. Nam eo modo sumus in primo Parente. quia parentes proximi fuerunt in proximo parente, & illi in proximo, & sic ascendendo usque ad primum Parentem, ut hoc modo nos dicamus fuisse in primo parente. Christus ergo non fuit in Abraham, nisi quia fuit in Beata Virgine, qua descendit ab Abraham eo modo; ergo habuit Christus naturam humanam ab Abraham. quo Beata Virgo, a quo accipit humanam naturam, fuit ab Abraham, quia

A Christus dicitur factus ex muliere, idest, ex virgine, sed licet Beata Virgo fuerit in Abraham secundum corpulentam substantiam, & rationem feminalem: Christus tamen non fuit in Beata Virgine, nisi secundum corpulentam substantiam, non secundum rationem feminalem, quia non conceptus est ex ea per aliquem vitilem amplexum, ut ex hoc sit solutum argumentum, & difficultates, quæ possent oriri ex argumento.

Ad argumentum secundum dicendum, quod generatio est opus naturæ, & quod quilibet est de substantia Patris, ex quo generatur, loquendo etiam de patre carnali à filio carnali. Sed ex hoc non arguitur, quod semen non sit superfluum alimenti: sed arguitur, quod per semen non inducitur substantia humana, & natura humana in filio, nisi prout virtus in semine agit in virtute substantiæ, & animæ Patris. In cuius virtute semen disponit factum ad susceptionem humanæ naturæ, vel animæ rationalis, in qua assimilatur Filius Patri: Hoc ergo arguit argumentum, quod semen est organum, vel instrumentum substantiæ, & naturæ Patris, vel animæ patris, quod concedimus.

Ad tertium dicendum, quod debilitatio non contingit ex sola emissionem superflui sed quia in illo statu homo nescit tenere medium: propter quod nimis frequentans actum illum non solum emittit illud, quod est superfluum, & necessarium speciei, sed quod est competens, & necessarium individuo, ut ex hoc debilitationem incurrat.

C Ad quartum dicendum, quod filius aliquando assimilatur auro, vel proauro, quod potest contingere, quia ut narrat Philosophus in de animalibus, quod quidam homo niger ex muliere alba genuit filiam albam, quæ filia alba ex viro albo genuit filiam nigram: Propter quod filia illa non fuit assimilata patri, sed auro, quod ideo potuit contingere, quia illa filia alba nata ex homine nigro potuit in exterioribus esse alba, & assimilari matri, sed in interioribus potuit esse nigra, & habere matricem denigratam, & in hoc assimilari patri: & quia habebat matricem denigratam, quantumcunque coniungeretur homini albo, & generaret: ex eo potuit facere factum nigrum.

Filius quando assimilatur auro quædoque matri, & quandoque patri

D Potest etiam esse ista assimilatio non solum ex susceptione feminis, sed ex nimia imaginatione. Dicitur etiam de quodam habente figuram Aethiopsis in camera sua, quod vxor cum coniungebatur cum viro, tantum imaginabatur imaginem illam nigram, quod non obstante, quod ipsa erat alba, & vir albus, genuit factum nigrum.

* Imaginatio foris quædam efficitur.

Possumus autem ponere exemplum de Iaco decorticante vitgas, & ponente eas in aqua: unde bibebant oves, quæ vitgæ decorticatæ propter colorem varium resultantem ex aqua, & lumine superfuso, oves inde bibentes, faciebant omnes factus varios. Potest etiam hic contingere casu. Potest enim litte-

* Ovis variorum mirabile dictum. Gen 30.

ra vnus assi milari litteræ alterius, quem nunquam vidit.

Ad quintum dicendum, quod illud superfluum alimentum, quia est vltimum, vel vltimi cibi, qui quali totus est denudatus a natura primi cibi, & quasi totaliter se tenet cum natura cibati, vt sit totaliter proximum, vt conuertatur in cibatum: Ideo tale alimentum vltimum, vt fuit primus cibus, siue sumptus fuerit de Porco, siue de Boue, siue de quocunque alio, quia per tot digestiones, & depurationes transiit, cum factus est vltimus cibus, & sic factum est proximum cibato, vt non debeat dici simile primo cibo, idest Porco, vel Boui, sed magis ipsi cibato, idest homini.

Resurrectio
quæ erit, &
præsertim
de eo, qui car
nibus huma
nis vescetur.

Ad sextum dicendum, quod quando agitur de naturalibus: non est recurrendum ad miraculum, Resurrectio ergo quasi tota erit miraculosa. Ille ergo, qui vescetur carnibus humanis, si aliquid de illis carnibus conuersum est in veritatem humanæ naturæ suæ, quia illud furatus est alij: dicitur ratio, quod non resurget in eo, sed resurget in alio, cui furatus est nutrimentum illud: ipse tamen resurget una cum aliis, & defectum eius supplebit Deus: vnde sibi placebit. Nam secundum veritatem, & secundum dicta Sanctorum, si ad nihilatus esset homo, posset Deus ipsum eundem numero reficere.

Dubitatio I. Litteralis.

Peccatū ori
ginale quō
dici possit
actuale.

PER litteram primò queritur de illo verbo: Quibusdam placuit de peccato actuali. Videtur ergo, quod peccatum originale sit actuale. Dicendum quod sic sentiebant sic loquentes: sed vtrum hoc possit habere bonum intellectum, an malum dici potest, quod si hoc intelligatur simpliciter, & formaliter: falsum est, quod dicitur, quia peccatum originale contrahitur per originem, actuale per actum: sed si hoc intelligatur causaliter habere veritatem, quia ex peccato actuali Adæ causatum est peccatum originale in nobis. Propter quod peccatum originale in nobis nihil est aliud causaliter, quam peccatum actuale in Adam, quia ex illo causatum est istud. Habet ergo peccatum originale in nobis causam ipsum peccatum Adæ, & ipsam originem nostram: a peccato enim Adæ per originem nostram contrahimus peccatum originale.

Dubitatio II. Litteralis.

Vt vterius fortè dubitaret aliquis de illo verbo: Hic malè sentierunt quidam Hæretici, qui dicti sunt Pelagiani, quomodo sit hoc intelligendum.

Pelagii
cor.

Dicendum, quod Pelagius fuit quidam hæreticus errans in hoc, quia nimis dabat libero arbitrio volens, quod per liberum arbitrium possemus omnia peccata vitare: Propter quod secundum eum peccatum originale non erat contrahendum ex origine, sed solum ex imitatione, in quantum eramus

A imitatores Adæ præuacationis prothoparentis nostri, sed istud est hæreticum, quia hoc posito, tollitur necessitas baptismi, & necessitas aduentus Christi Mediatoris nostri.

Dubitatio III. Litteralis.

Vt vterius fortè dubitaret aliquis de nominibus positis in littera, quibus nominatur originale peccatum: quomodo illa nomina sumi debeant. Dicendum, quod tale peccatum in littera nominatur decem nominibus. Primum, nomen eius est originale peccatum. Secundum fomes peccati. Tertium concupiscentia. Quartum concupiscentia. Quintum lex membrorum. Sextum languor naturæ. Septimum tyrannus, qui est in membris nostris. Octauum lex carnis. Nonum carentia originalis iustitiæ.

Peccati ori
ginale de
cē nomina.

B Decimum vitium concupiscentiæ. Omnia autè ista nomina possunt haberi ex littera expressè: præter hoc nomen carentia originalis iustitiæ quod magis sumptum est ex dictis Doctorum, licet ex littera hoc possit sententialiter haberi. Cum ergo queritur quomodo sumuntur hæc nomina, dici debet, quod alia est ratio nominis, & alia ratio rei: Vel aliud est quid nominis, & aliud quid rei. nam ad sciendum quid rei, oportet diffinitionem sic sumptam exprimere sufficienter principia rei, & terminos rei, & ideo vocatur diffinitio, quasi finito. Clauditur enim res inter suos fines, & suos terminos, vt puta inter genus, & differentiam. Sed ad sciendum quid nominis sufficit, quod aliquantulum, & superficialiter notificetur res, vt possimus intelligere de re, quid est, quod dicitur per nomen: & quia res potest multis modis nuncupari per multas proprietates & multas condiciones eius: Iam vni, & eidem rei possunt multa nomina imponi: & est vnum, & idem nomen potest eidem rei diuersimode adaptari. Meminimus enim nos in quodam tractatu nostro de peccato originali ad aptasse tali peccato diuersa nomina, sed non tot quot hic nominamus. Et meminimus nos fecisse alias adaptationes, quæ hic intendamus facere, talis diuersitas non solum est toleranda, sed etiã commendanda, quia quanto plures adaptationes sunt: tanto magis innotescit quod queritur.

Diffinitio
vnde dicitur.

Tractatus
de peccato ori
ginale ante
hunc librum.

D Sciendum ergo, quod non possumus bene intelligere, quid sit peccatum originale, nisi intelligendo, quid sit originalis iustitia. quia cum originale peccatum priuet nos originali iustitia: priuat nos omnibus bonis, quæ faciebat præfata iustitia. sed præfata iustitia primò, & principaliter decorabat essentiam animæ, quod nunc facit gratia: & per quandam redundantiã decorabat omnes animæ potentias: licet hoc idem faciat gratia, tamen non decorat tot animæ potentias gratia, quot decorabat originalis iustitia: & licet gratia excedat originalem iustitiã, quia Adam per illam solum poterat stare, sed non proficere: nos verò per gratiam possumus non solum stare, sed & proficere; tamen quantum ad stare, & quantum ad habere rectitudinẽ, originali iustitia extensiuè, & intensiuè gratiam superat.

Potentiarū
tria genera.

superabat. Extensivè quidem: quia decor originalis iustitiæ existentis in animæ essentia in plures potentias redundabat, quàm nunc faciat gratia. Nam in anima sunt tria genera peccatorum, videlicet vegetatiuæ, sensitivæ, & intellectivæ. Est enim intellectivum tantæ efficaciz, quod continet in se vegetativum, & sensitivum. Nā quādiū anima est forma corporis, sunt in eius essentia potentiæ rationales. s. intellectus, & voluntas, & eas defert secum cū separatur a corpore: quia fundatur in eius essentia, quam secum defert cum a corpore separatur: sed potentiæ sensitivæ, & vegetatiuæ sunt in anima non tãquàm in essentia, vel tanquàm in subiecto, sed tãquàm in radice. Tales. n. potentiæ tanquàm in subiecto fundantur in organis, & sunt actus organorum, quæ sunt partes corporis: vt potētia visiva fundatur in oculo, & aliæ potentiæ sensitivæ in suis organis: potētia nutritiva, quæ pertinet ad vegetatiuam, fundatur in hepate, & etiã augmentatiua potest dici fundari in eodem. Nam vnus, & idem cibus, ut pertinet ad ultimam digestionē, & vt trãsmittitur ad omnia membra, in quibus fit ultima digestio: nos nutrit, & augmentat: sed nutrit, vt quid: augmentat, ut quantus, ut supra ostendimus per Philosophum: & quia transmittere alimentum ad singula membra: modo, quod dicimus supra, spectat ad hepar: iō nutritiva, & augmentatiua possunt dici esse in hepate: propter quod Plato naturalē, siue nutritivā ponebat in hepate: animale, siue sensitivā ponebat in cerebro. Omnia autē ista genera peccatorū sunt in anima, vel sicut in subiecto, ut potētiz rationales per essentiam, ut intellectus, & voluntas, quæ est appetitus sequēs intellectū: vel sicut in radice, ut potentiæ sensitivæ, & vegetatiuæ, quas non portat secus anima, cum separatur à corpore, nec remanet in ea, nisi sicut in radice, cum iterum coniungetur corpori, corpus vivet, & sentiet per animam. Intantum ergo ex omnibus his verbis habere volumus, q̄ omnia hæc tria genera peccatorum sunt in anima, vel sicut in subiecto, vel sicut in radice. Ideo dicit Philosophus in 2. de anima, q̄ sicut trigonum in tetragono, & trigonum in pentagono, sic vegetativum in sensitivo, & sensitivum in intellectu. Redeamus ergo ad propositum, & dicamus, q̄ quantum ad stare, & quantum ad habere rectitudinem, originalis iustitia superabat gratiam extensivè. Nam ab originali iustitia, quæ erat in animæ essentia, redundabat quidam decor; & quædam rectitudo in omnibus istis potentijs, nō solum intellectis, vt in intellectu, vbi est prudentia, & in voluntate, quæ est appetitus intellectivus, ubi ponit Charitas & Iustitia, quæ sunt virtutes decorantes illam potentiam; sed etiã in ipsis potentijs sensitivis, vt ab illa originali iustitia redundabat temperantia in concupiscibili, & fortitudo in irascibili. Erant enim tunc in istis potentijs virtutes præfatæ derivatæ ab originali iustitia, prout requirebat status ille, quæ omnia nunc facit gratia: sed ultra omnia hæc resultat quædam rectitu-

1671.

do, & quidam decor in potentijs vegetativis, vt in nutritiva, augmentatiua, & generatiua. Nam potentia nutritiva in virtute originalis iustitiæ, quæ erat in essentia: ita purum restaurabat alimentū, sicut erat deperditū: vt ex hoc nec egritudines, nec senium posset Adam incurrere, rectificasset etiã augmentatiuam, vt nullo modo monstruosè fuisset tunc augmentatum corpus. rectificabat nihilominus illa originalis iustitia generatiua, quia illa durate, iustitia primi Parentes sine pruritu, & sine libidine generassent. quod non facit nunc gratia: quia rectitudo, & decor gratiæ nō se extendit ad istas potentias vegetativas, ut vegetatiuæ sunt: & si se extendit ad eas, hoc est solum, ut per eas non possimus necessitari ad mortaliter peccandum: quia vitium gulæ v̄ fundari in nutritiva: vitium luxuriæ in generatiua. Sed per gratiam possumus omnia peccata mortalia vitare: sed ad restaurandum puri deperditum, vel ad non augmentandum monstruosè, vel ad subterfugiendum omnem pruritum, gratia se non potest extendere. Nam, & Hieronymus, qui tantus fuit, quātū ad vitā, q̄ quoti die lachrymas, quotidie gemitus fundebat: & si repugnantē somnus imminēs oppressisset, nudē humo ossa vix hærentia collidebat: de cibis autem, & potu non est nobis tacendum: quia etiã languens pura aqua utebatur, & coctum aliquid sumere luxuriam reputabat: & cum tam vitam asperā duceret, ait de seipso, Quod pallebant ora ieiunijs, & mēs estuebat desiderio in frigido corpore: decorabat autem originalis iustitia extensivè: quia eius redundantia se ad plures potētias extendebat: intensivè autem quantum ad stare: quia facilius poterat stare Adam per originalē iustitiam, quàm nos per gratiam, cum illa pugna tolleret: gratia non tollat, sed minuat. Sed licet modo, quo dictum est, originalis iustitia excederet gratiam: simpliciter tamen, & absolutè gratia, quàm consequimur per Christum, ut sumus membra eius, excedit originalem iustitiam, quam consecuti fuisset per Adam, si non peccasset, vt fuisset membra eius. Nam posse mereri, quod possumus per gratiam, & quod non potuisset per originalem iustitiam, est tantū bonum, quodd, vt membra Adæ, dicti fuisset terreni de terra: sed, vt membra Christi, ratione gratiæ dici meremur de Cælo cælestes. Ex his autem, quæ diximus quantum ad bona, quæ faciebat originalis iustitia. Possumus ex malis per oppositū, quod facit originale peccatū, assignare rationem omnium illorum decem nominū: sed hoc in sequenti ulterius poterit declarari.

Dubitatio IIII. Litteralis.

Uterius fortè dubitaret aliquis, quomodo per mala, quæ facit originale peccatum, sumpta per oppositum ad bona, quæ fecisset originalis iustitia, possumus assignare rationem omnium illorum decem nominum. Dicendum, quodd originalis iustitia, ut dictum est, per se decorabat animæ

Peccati originalis decem nomina.

Peccatum originale.

Lex carnis.

animæ essentiam, ubi erat tanquam in proprio subiecto per redundantiam decorabat omnia genera potentiarum, videlicet potentias rationabiles sensitivas, & vegetativas. Originalis iustitia in prole nascenda rectificasset eius originem, & eius conceptum, ut conciperetur ex mundo semine, & per mundam originem. Nunc autem propter originale peccatum concipitur ex immundo semine, & ex immunda origine, ut ex hoc sumatur hoc nomen quod dicitur originale peccatum: quia tale nomen ex immundo conceptu, vel ex immunda origine dicitur, ut in ipso conceptu sit peccatum non formaliter: quia sanguis, & lac, quod primo concipitur in fetu, non potest esse subiectum peccati: sed potest esse in talibus peccatum causaliter, ut tali conceptui anima superueniens fiat immunda, & causetur in ea originale peccatum. Postquam autem fetus incipit oriri, & concipi, & potest in eo dici esse peccatum originale causaliter, ut secundum hoc possit culpa, de qua nunc agitur, fortiri hoc nomen: ut dicatur peccatum originale, dum adhuc fetus est lac, vel sanguis, postea incipit ibi apparere caro, quæ ortum habet ex lacte, & sanguine immundo, ut & ipsa caro sit immunda, cui postea coniuncta anima habet pronitatem ad peccandum, & ex hoc culpa originalis, propter talē pronitatem, quam habet in se caro in sua prima productione, & si non formaliter: tamen causaliter potest culpa originalis dici lex carnis, ut talis culpa sortiatur duo nomina, videlicet, quod dicatur peccatum originale, & lex carnis ante infusionem animæ. Postquam autem fetus conceptus incepit esse caro, incipiunt ibi postea formari membra, post quorum formationem infunditur ibi anima: post cuius infusionem secundum aliam, & aliam considerationem possumus culpæ originali assignare octo nomina, quæ cum primis duobus facient decem nomina. Nam prima duo nomina sumpta sunt prout Embrio vivit vita plantæ, & vita animalis. Nam primum nomen videlicet originale peccatum est in fetu non formaliter, sed causaliter, dum vivit vita plantæ. Secundum nomen lex carnis est in fetu non formaliter, sed causaliter, dum incipit vivere vita animalis, & incipit sentire, & esse caro. Alia octo nomina possumus adaptare ad culpam originalem post infusionem animæ, & postquam incipit vivere Embrio vita hominis: sed non oportet, quod adaptemus talia nomina eodem ordine, quo sunt animata, & naturata. Dicemus ergo, quod in anima intellectiva est considerare duo: essentiam animæ, & potentias. In potentijs est considerare duo: potentias rationales, & sensuales. Non autem facimus hic mentionem de potentijs vegetativis, quæ non possunt competere fetui dum vivit vita plantæ, nec de potentijs sensitivis, quæ competunt fetui, dum vivit vita animalis: quia secundum illas potentias iam sunt sumpta nomina, & illæ potentiæ non serviunt animæ intellectivæ, cum præcedant infusionem eius. Loquimur ergo sic quantum ad octo nomina de

A essentia animæ intellectivæ, & de potentijs animæ servientibus ei, ut est intellectiva, & potissime, ut possunt in ea esse culpa. Nam si consideramus animam intellectivam quantum ad essentiam: sic culpa originalis est carentia originalis iustitiæ quia originalis iustitia, principaliter loquendo, fundebatur in essentia animæ, & hoc sit tertium nomen culpæ originalis: carentia originalis iustitiæ cum debito habendi eam. Alio modo potest considerari culpa non solum, ut est defectus in essentia animæ: sed etiam, ut est defectus in potentijs, & secundum hoc habebit duo nomina: quia, ut est defectus in potentijs tam rationalibus, quam sensuibus dicitur fomes. Nam sicut ligna sicca sunt fomentum ignis propter defectum humiditatis: sic siccitas, & ariditas in potentijs tam rationalibus quam sensuibus propter defectum humiditatis originalis iustitiæ possunt dici fomes peccati. Aliqui tamen hoc nomen, fomes peccati, referunt ad solam sensualitatem: sed potest hoc referri ad sensualitatem, & rationem, cum redundantia humiditatis originalis iustitiæ ad utranque potentiam se extenderet, ex cuius defectu est ariditas, tam ratione, quam in sensualitate, ut ex utraque accipi possit ratio huius nominis, quod est fomes peccati. Nam cum reperimus viriditatem, & humiditatem non originalis iustitiæ: quia illa secundum se est irrecuperabilis: sed gratiæ gratum facientis, quæ reddit animam viridem, & fructuosam: Si ergo in viridi hoc faciunt in arido, quid fiet? Si ergo habentibus viriditatem gratiæ adhuc difficile est nobis resistere incitatijs ad peccandum habentibus ariditatem, tam gratiæ, quam originalis iustitiæ multo magis dominabitur in nobis peccatum, & habebimus fomitem ad peccandum. Erit ergo quartum nomen ex siccitate peccatorum tam rationalium, quam sensitivorum quæ siccitas in utrisque quidam fomes peccati dici potest: Nec contradicimus quin possit hoc ad sensualitatem referri: tamen ut magis distincte possimus habere omnia nomina orakata, possumus adaptare hoc quartum nomen modo, quo dictum est. Erit ergo quintum nomen, languor naturæ, & illud nomen sumetur ex defectu peccatorum rationalium, est enim natura nostra rationalis eo ipso, quod in nobis ratio languet, & non potest sic dominari sensualitati propter originalem culpam, sicut dominabatur cum habebat originalem iustitiam, potest habere hoc nomen originalis culpa, ut dicatur languor naturæ, & sic sumpta sunt quinque nomina. Alia autem quinque possunt sumi ex ipsa sensualitate. Nam sensualitas potest tripliciter considerari propter originalem culpam. Primo quantum ad defectum. Secundo, quia ex illo defectu habet pronitatem ad peccandum, siue ad actum malum. Tertio quia ex illa pronitate habet rebellionem ad rationem. Quantum ad primum prout sensualitas habet defectum ex originali culpa, sic originalis culpa potest habere. Sextum nomen vitium concupiscentiæ: quia vitium magis habet causam deficientem, quam efficientem: sed ex pronita

Carentia originalis iustitiæ.

Fomes peccati.

Lucr. 21.

Languor naturæ.

Vitium concupiscentiæ.

Concupiscibilis.
Concupiscitia.

Lex membrorum.
Rom 7.

Tyrannus

pronitate, quam habet sensualitas ad actum malum, ex originali culpa, sic talis culpa potest sortiri duo nomina: quia prout talis pronitas accipitur ut remota: sic culpa potest dici concupiscibilis. Sed prout accipitur, ut propinqua: sic poterit dici concupiscencia: Sed prout sensualitas habet rebellionem ad rationem propter originalem culpam: sic talis culpa sortitur etiam duo nomina: quia prout per illam rebellionem repugnat rationi: sic originalis culpa dicitur lex membrorum; quia, ut ait Apostolus ad Romanos: Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae: sed prout per illam rebellionem non solum impugnat sensualitas rationi: sed dominatur ei, sic culpa originalis dicitur Tyrannus: quia Tyrannides est cum sensualitas, quae debet seruire, & ancillari, dominatur rationi, quae debet esse libera, & dominari. Assignatæ sunt ergo rationes omnium decem nominum: quibus potest nominari originalis culpa: licet non illo ordine, quo illa nomina fuerunt narrata, & enumerata.

Dubitatio V. Litteralis.

Uterius fortè dubitaret aliquis de eo, quod dicitur in littera, in quo oēs peccauerunt. Quomodo hoc habeat veritatem. Dicendum quia secundum Augustinum omnes peccauimus in illo uno: quia omnes eramus ille vnus, quod verum est virtualiter. Nam semper efficiens virtualiter est totum: quia est causa totius: sicut omnes descendentes ad Abraham virtualiter, & secundum rationem seminalem fuerunt in lumbis Abrahamæ præter Christum, qui non fuit in lumbis Abrahamæ secundum rationem seminalem: sed solum secundum corpulentam substantiam. Alij autem, qui descenderunt ab Abraham, fuerunt virtualiter in Abraham utroque modo: sic omnes qui descenderunt ab Adam fuerunt virtualiter in Adam præter Christum, & quia omnes sumus ille vnus, omnes peccauimus in illo uno.

Dubitatio VI. Litteralis.

Uterius fortè dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur Quod omnes fuerunt in Adam materialiter, quomodo hoc verificatur. Dicendum, quod in hoc positio Magistri non tenetur, cum sit ex superioribus eius positio reprobata: tamen istud uerbum potest trahi ad bonum intestinum, ut dicatur nos omnes fuisse in Adam materialiter id est secundum corpulentam substantiam: non, quod materia omnium nostrum fuerit in Adam simpliciter: sed quia virtualiter, & ex propagatione corpulentam substantiam, quam habemus, ab Adam acceperimus. siue immediatè, ut primi filij Adæ, siue mediatè, ut alij posteriores,

Dubitatio VII. Litteralis.

Uterius fortè dubitaret aliquis de eo, quod in

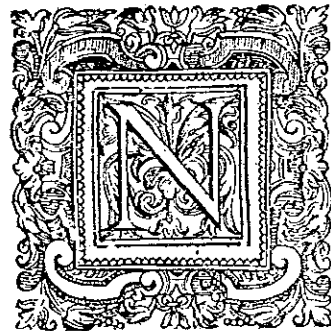
littera dicitur, quod etiam ratione ostendi potest. Vtrum ratio Magistri sit bona, uidelicet, quod sicut decedens paruulus, uel paruus in minori quantitate, quam habuisset, si fuisset in ætate perfecta, resurget cum tota sua quantitate absque conuersione ciborum per alimentum. Ergo secundum Magistrum, & alij uiuentes sine conuersione possunt sic augmentari. Dicendum quod ratio Magistri arguit ex insufficienti, uel ex uno modo arguit ex omnibus modis. Cum enim multis modis possit fieri augmentum, augmentum naturaliter per conuersionem alimenti, & miraculosè per diuinam potentiam: Magister arguit de augmento miraculoso ad augmentum naturale.

Dubitatio VIII. Litteralis.

Uterius fortè dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur: Non inficiamur &c. Dicendum, quod non est rationale dictum Magistri. Vult enim, quod illud, quod conuertitur in cibum, habeat per se locum separatam in corpore humano: sed ut patet, siue, ut conuertatur cibum in carnem, siue in os, siue in neruum, conuersum erit conglutinatum ei, in quod conuertitur, ut sit similitudo in toto, & in partibus.

DIST. XXXI.

De peccati originalis transfusione in prolem.

VNC superest.] Postquam Magister determinauit de originali peccati quidditate: sicut dicebatur, determinat de eius transfusione. Et duo facit: quia primò determinat de tali transfusione secundum opinionem aliorum filiorum. Secundò determinat hic secundum opinionem suam veram, ibi: [Caro enim.] Circa primum duo facit: quia primo ponit de transfusione originalis peccati falsam opinionem: uide licet, quod sicut caro est ex traduce: ita & anima, & quia traducitur anima filij, quae est subiectum peccati originalis, cum ipso subiecto traducitur accidens, id est peccatum originale. Secundò hanc positionem improbat, dicens, quod hæc Fides catholica respicit, ibi: [Hæc autè Fides.] Tunc sequitur illa pars: [Caro enim.] in qua determinat de transfusione originalis peccati secundum ueritatem. Et tria facit: quia Primò determinat de transfusionis modo, Secundò de causa transfusionis. Tertio de ratione nominis quare dictum est peccatum originale. Secunda ibi: [Hic queri solet.]

solet.] Tertia ibi: [*Iam ostensum est.*] Circa primū duo facit: quia primò dicit quomodo trāsfunditur peccatum originale; quia transfunditur per carnem, Secundò, quod dixerat manifestat ibi: [*Ideo que.*] Tunc sequitur illa pars: [*Hic quaeritur solet.*] Vbi quaerit de causa transfusionis peccati originalis, quomodo causa talis transfusionis sit in carne, & quid sit in carne: Vtrū sit pœna, vel culpa. Et tria facit; quia primò facit, quod dictum est. Secundò soluit objectionem factam ibi: [*Ad quod dici potest.*] Tertiò quod dixerat declarat per quædā manifesta exēpla ibi: [*Ne autem miremur.*] Tunc sequitur illa pars: [*Iam ostensum.*] In qua agit de ratione nominis, quare dictum est peccatum originale. Et tria facit: quia primò facit, quod dictum est, videlicet, quod peccatum originale sic nominatum est: quia ex origine contrahitur. Secundò obijcit cōtra hoc dictum ibi: [*Sed ad hoc opponitur.*] Tertiò soluit objectionem factam ibi: [*Ad quod dici potest.*] Et in hoc terminetur sententia præsentis Lectio nis, & Distinctionis.

A Præterea generatio est opus naturæ, culpa est actio personæ non videtur, quod actio personæ, quæ est culpa, possit inficere naturam, nec possit vitare generationem, quæ est opus naturæ, ergo, &c.

Præterea si dicatur, quod per libidinem coitus semen inficitur, & illa infectio est causa originalis peccati, per quod inficitur hoc semen, ex quo nascitur hic puer, non est nisi proximi Parentis. Ergo non ex Adam: sed ex proximo cōtrahimus peccatum originale. Cuius contrarium habetur in Distinctione 33.

Præterea illa infectio feminis, ex qua contrahitur originale peccatum, uel est originalis culpa, vel pœna. Non culpa: quia semen non est susceptiuum culpæ. nec pœna: quia tunc pœna præcederet culpam: ergo &c.

B Præterea si dicatur, quod semen infectum ex concupiscētia inficit carnem, & caro infecta inficit animam; Videtur ex hoc, q̄ ipsa concupiscētia sit peccatum originale: sed concupiscētia re manet post baptismum; ergo in baptismo non absoluihur à peccato originali, quod est contra veritatem.

IN CONTRARIUM est quod habetur ad Rom. 5. per vnum hominem peccatum intrauit in mundum. Ille ergo vnus homo non potuit inficere mundum. i. totum humanum genus, nisi eodem modo, quo humanum genus descendit ab ipso; sed hoc est per originem carnis: ergo &c.

C Præterea ex actu personæ contrahitur peccatum actuale, quod est personale. Ergo ex actu naturæ infectæ contrahitur infectio naturalis: sed generatio est opus, uel actus naturæ: & pro isto statu est actus naturæ corruptæ. Ergo per talem actum contrahitur corruptio, & infectio naturalis; sed hoc est peccatum originale contractum ea origine, & ex natura carnis: ergo &c.

R E S O L V T I O . .

Adam sibi, suisque posteris originalem perdidit iustitiam. Hinc omnes in originali peccato nascuntur, quod est naturæ, quæ quidem per carnem transfunditur.

D R E S P O N D E O dicendum, q̄ natura humana est media inter naturā purè intellectuālē, cuiusmodi est angelica: & sensiualem, cuiusmodi est natura aliorum animalium. Participat. n. homo cum vtrisque: sentit cū animalibus, & intelligit cum Angelis, & vt spectat ad hanc materiam, natura humana habet singularitatē quandam. Nam in hac materia agit de consecutione finis, & de deriuatione à fine, quod fit per peccatum, siue sit originale, siue actuale. Videmus autem, q̄ alia animalia consequuntur finem suū ex puris naturalibus. Cuius ratio est, quia finis eorum non est supra naturam. Angeli verò non potuerunt consequi finem ex puris naturalibus: quia finis creaturæ rationalis est diuina visio, quæ est supra naturam. Dicitur autem visio Dei esse

Q V A E S T . I .

De peccati originalis transfusione, quantum ad modum.

N Distinctione ista, in qua agit de transfusione originalis peccati, sunt duo quaerenda. Primò de transfusionis modo. Secundò de transfusionis ordine. Quantum ad transfusionis modū quaeruntur tria. Vtrum ille modus sit per carnem. Secundò vtrum sit generalis. Tertiò vtrum sit secundum magis, & minus.

A R T I C . I .

An originale peccatum transfundatur per carnem.

Conclusio est affirmatiua.

D. Tho. 1. 2. q. 83. art. 1. Et 2. Sent. d. 3 1. q. 1. art. 1. Et de Malo q. 4. art. 3. D. Bon. d. 3 1. art. 1. & 2. per totum. Ric. d. 3 1. per tot. Sco. d. 3 1. q. 1. Biel d. 3 1. q. 1. Tho. Arg. d. 3 1. q. 1. artic. 4. Dur. d. 3 1. q. 1. Capr. d. 3 1. q. 1. Ant. Andr. d. 3 1. q. 1.

Arist. 2. de Caelo. l. ca. 12. 1. hys. l. c. 15. 10. Me. 3. col. 10. 15.

AD primum sic proceditur: Videtur, quod modus transfundendi originale peccatum nō sit per carnem. Nam contrariorum idem est subiectum; cum ergo culpa opponat virtuti, & virtus non habeat esse nisi in anima, originale peccatum, quod habet rationem culpæ, nō habet esse in carne, sed in anima.

Finis crea-
turae ratio-
nalis in ui-
sione.
1. Tim. 1.

esse finis rationalis creaturæ: quia sine visione Dei creatura rationalis non potest esse beata: quia, ut dicitur prima ad Tim. Regi autem seculorum immortal, inuisibili soli Deo. Solus. n. Deus est simpliciter Rex seculorum, solus ipse est simpliciter immortalis. Omnia autem alia sicut de nihilo producta sunt: ita quantum est de se in nihilum vertibilia sunt: solus ergo Deus est simpliciter immortalis, & solus est inuisibilis naturaliter omni creaturæ. Nulla, n. creatura est, quæ non sit naturaliter visibilis ab aliqua creatura; sed solus Deus est sic inuisibilis ab omni creatura. Sed licet Angeli non potuerint consequi finem ex puris naturalibus, tamen ex puris naturalibus habebant, quod possent stare, & non deuiare à fine. Sed homo ex puris naturalibus nec habet, quod possit finem consequi, nec quod possit stare, & non deuiare à fine. Quia, ut uult Augustinus in de* vera innocetia. Natura humana etiã si in illa integritate, in qua est condita, permaneret, nullo modo seipsam, Creatore suo non adiuuante, seruaret, & loquitur ibi Augustinus de auxilio diuino non, ut conseruat res naturaliter, sed ut conseruat per gratiam. propter quod statim subdit: Vnde sine Dei gratia non potest recuperare, quod perdidit. si ergo homo non potest recuperare sine gratia, & conuertatur ad ipsum: Sic homo ex puris naturalibus non potest se conseruare in ipso, nisi auxiliante ipso. Angelus. n. ex puris naturalibus, & si non potest mereri, potest tamen stare: homo ex puris naturalibus, nec mereri, nec stare in sua rectitudine potest. Quod ideo contingit, quia homo ex suis naturalibus habet pugna sensualitatis, & rationis: ideo ait Philosophus, quod sunt in nobis motores contrarij sensus, & ratio: bestia autem non habent hanc pugnam. i. quia carent ratione. Angeli non habent, quia carent sensualitate. Quod ergo Deus faceret hominem in sua institutione auersum ab ipso, non decebat diuinam iustitiam, nec diuinam bonitatem. Propter quod supra diximus de originali iustitia, quod si non erat debita naturæ humanæ in sua institutione simpliciter, & absolute: erat tamen debita ex quadam decentia diuinæ iustitiæ, & bonitatis. Sed dices, quod si Deus fecisset hominem in puris naturalibus, non propter hoc creasset ipsum auersum à Deo: sed creasset ipsum auertibilem. Ad quod respondebimus, quod secundum modum loquendi Scripturæ sacræ, quem in omnibus debemus amplecti: si Deus creasset hominem in puris naturalibus, creasset ipsum auersum ab ipso, & hoc aliquo modo uideretur redundare in ipsum. Sic enim ait Apostolus: Corpus propter peccatum mortuum est, eo ergo ipso, quod corpus propter peccatum habet necessitatem moriendi. Apostolus uocat ipsum mortuum: quia homo in puris naturalibus propter pugnam, quam uidet in seipso, quam non potest superare sine auxilio alicuius doni gratuiti, habet, necessitatem se auertendi. Ideo hoc posito, si fuisset creatus in puris naturalibus: quia haberet necessitatem se auertendi,

* Hæc inscriptio non reperitur, nisi forte legitur sub aliis uerbis. uisum sine 3. Tim. De benedictione Iacob.

3. de Animi c. 33.

A deberet dici creatus non solum auertibilis, sed auersus. Propter quod, & si non absolute, & simpliciter: tamen secundum quandam decentiam. Quia non decebat diuinam bonitatem, & iustitiam, quod homo in sua institutione sine culpa esset productus, auersus à Deo, ne talis culpa, uel talis auersio uideretur retorqueri in Deum, productus est homo in sua institutione cum originali iustitia, qua habita non sentiret pugnam, per quam non sentiendo posset stare: sed non proficere. Nec plus consecutus est homo ex illo dono gratuito, quod erat originalis iustitia, quam consecutus est Angelus per naturam. Nam Angelus per solam naturam non habet in se pugnam, & potest stare in sua rectitudine absque eo, quod necessitate auertere se à Deo. Vnde Augustinus, i. Retractionum, ait propter eos, quippe disputatio illa suscepta est, qui negant ex libero uoluntatis arbitrio mali originem duci, & Deum, si ita est Creatorem omnium creaturarum culpandum esse concedunt, Quod ergo homo creetur auersus, uel habens necessitatem auertendi se à Deo, secundum Augustinum, est concedere Deum omnium creaturarum Creatorem esse culpandum. Concludamus ergo, & dicamus, ne concedamus secundum Augustinum Deum esse culpandum, quod natura humana in sui institutione producta est cum debito originali iustitiæ, hoc est enim debitum, & hoc uocamus debitum, quod quis debet habere. debebatur enim naturæ humanæ in sui institutione originalis iustitiæ, & si non absolute, & simpliciter: tamen secundum quandam decentiam diuinæ bonitatis, & iustitiæ, ne homo sine culpa produceretur à Deo auersus. i. habens necessitatem auertendi. Sic ergo fuit productus Adam cum debito originali iustitiæ: quia debebat eam habere, & Deus debebat eam sibi dare modo, quo dictum est. Adam ergo peccando perdidit illam originalem iustitiam: sed non propter hoc fuit absolutus à debito habendi eam: Sed Deus fuit absolutus à debito dandi sibi eam: immo propter peccatum eius, exigente diuina iustitia, Deus debuit subtrahere eam: immo si uolumus proprie loqui: Deus non subtraxit originalem iustitiam ab Adam: sed ipsemet subtraxit sibi eam. Nam si homo auertit se à Sole: Sol non subtrahit lumen suum ab eo: sed homo subtrahit seipsum à lumine Solis. propter quod non est culpa Solis se auertentis ab homine, & subtrahentis lumen suum ab eo: sed est culpa hominis se auertentis à Sole, & se subtrahentis à lumine Solis.

D Visto quid fuerit in Adam carentia originalis iustitiæ, ut bene videamus radicem peccati originalis; Videndum est, quid sit in suis posteris, qui in Adam peccauerunt, & per Adam contrahunt peccatum originale. Dicemus enim, quod sicut Adam fuit productus cum originali iustitia, cum debito habendi eam, quod debitum erat ex utraque parte, uidelicet ex parte Adæ, qui tenebatur, & debebat habere eam, & ex parte Dei, qui debebat modo, quo dictum eam dare sibi, ne uideretur creare hominem à se auersum sine suo peccato

Tomo 1.
cap. 2.

peccato, & sua culpa. Nam cum homo ex puris naturalibus habeat necessitatem se auertendi, & propter talem necessitatem deberet dici auersus: quia sicut corpus propter necessitatem in orienti dicitur iam mortuum: sic animus propter necessitatem auertendi debet dici auersus: decebat ergo Deum, & debebat Deus secundum quandam decentiam dare Adæ originalem iustitiam, ne in sua productione produceret ipsum auersum à se: sic decebat Deum, & secundum quandam decentiam debebat Deus facere, quod produceretur originaliter filii Adæ cum originali iustitia, ne ex sua origine, in qua peccatum non commiserunt, nascerentur auersi à Deo. i. habentes necessitatem auertendi se ab eo: erat ergo istud debitum & ex parte filiorum Adæ, qui tenebant habere originalem iustitiam: quia aliter non poterant stare: sed habebant necessitatem auertendi se à Deo: & erat debitum ex parte Dei, ne uideret hoc retorqueri in ipsum, quod producerentur filii Adæ auersi à Deo. Propter quod Deus fecit totum, quod in se fuit: quia non dedit illud donum, quod dicebatur iustitia originalis Adæ tanquam singulari personæ, & pro se tantum: sed tanquam capiti totius humani generis, & pro omnibus suis filiis, uel posteris. Apparet ergo manifestè, quod ex solo peccato Adæ fuit Deus absolutus à debito suo, uel saltè ab eo, quod aliquo modo posset uideri esse debitum. Deus ergo fecit, quod in se est, & dedit originalem iustitiam Adæ pro se, & suis posteris: & sicut fuit et data: sic per peccatum eam perdidit: quia perdidit eam pro se, & omnibus suis posteris. Erit ergo vnus modus inuestigandi peccatum originale, quod est quædam auersio naturalis à Deo: propter quod sic auersi naturaliter, nisi nobis succurratur per gratiam baptismalem, uel per gratiam Christi, cum uenimus ad usum liberi arbitrij, necessitatur, ut auertamur à Deo actualiter. Erit ergo peccatum originale auersio naturalis à Deo formaliter: sed erit actualis auersio ab ipso causaliter: quia ex nostra auersione naturali, nisi succurratur nobis, de necessitate causatur à nobis auersio actualis. Et quia, quod habet necessitatem huiusmodi potest dici hoc: sicut habentes necessitatem moriendi possumus dici mortui: sic habentes necessitatem auertendi, & actualiter possumus dici auersi. nati ergo in peccato originali sumus auersi naturaliter, quod est peccatum originale formaliter. Et propter necessitatem auertendi possumus dici auersi actualiter, quod est peccatum originale causaliter. Intelligendo causaliter actiue: quia auersio naturalis quod est peccatum originale, agit, & causat in nobis, nisi succurratur nobis, auersionem actualem. His uisibilibus dicere possumus, quod per ea, quæ dicta sunt, erit alius modus inuestigandi peccatum originale. Dicemus. n. quod in Adam Prothoparente nostro, per quem contrahimus peccatum originale, sunt duo consideranda. Vnum est: collatio facta originalis iustitiæ pro se, & pro omnibus posteris: propter quod illa collatio magis fuit facta naturæ, quam personæ. Ex tali ergo collatione originalis iusti-

In Actiæ originalis collatio magis naturæ.

tiæ, facta naturæ humanæ, tota natura humana fuit obligata ad habendam originalem iustitiam: propter quod oēs posterum Adæ accipientes naturam humanam ab Adam propter illam collationem, sic factam naturæ, sunt obligati ad habendam originalem iustitiam. Secundum autem, quod est considerandum in Adam, est peccatum, quod commisit, per quod perdidit illam originalem iustitiam, ex quibus duobus conflatum diffinitio originalis peccati: uidelicet, quod est carentia originalis iustitiæ cum obligatione, uel cum debito habendi eam. & quia non habes, quod est obligatus ad habendum, & quod debet habere, debet ei imputari ad culpam: Ideo peccatum originale habet rationem culpæ. Verum quia natura fuit obligata, & ex originali origine habemus huiusmodi carentiam cum tali obligatione: ideo peccatum originale potest dici peccatum naturæ, & culpa naturalis. Sed cum in omnibus puris hominibus natura sit constitutiuæ personæ. esse non potest, quod sit corruptio in natura, nisi sit corruptio in persona habente naturam illam corruptam. Est ergo peccatum originale peccatum naturæ, non naturæ institutæ, sed naturæ corruptæ. Ex his autem patere potest illud commune dictum, quod in Adam persona corrumpit naturam: in posteris econuerso: natura corrumpit personam. Adam. n. per peccatum actuale, quod fuit peccatum personale, corrumpit naturam. Nos autem accipientes illam naturam corruptam, sicut ibi ex corruptione personæ facta fuit corruptio naturæ; sic in nobis econuerso ex corruptione naturæ fit corruptio personæ. Erit ergo in nobis talis corruptio dupliciter: una naturalis, & hoc est peccatum originale formaliter, quod principaliter est in natura, & ex consequenti in persona: & alia actualis: & hoc est peccatum originale causaliter, nisi succurratur nobis per Mediatorem Christum per illam corruptionem naturalem, quæ est peccatum originale formaliter, de necessitate incurrimus, cum uenimus ad usum liberi arbitrij, corruptionem actualem, quæ est peccatum originale causaliter: quia causatur in adultis non baptizatis ex peccato originali. Ex his autem omnibus concludamus, & dicamus, quod cum peccatum originale sit peccatum naturale, non naturæ institutæ, sed naturæ corruptæ: oportet, quod illo modo transfundatur in nos peccatum originale, sicut transfunditur natura: sed cum natura humana non transfundatur in nos per transfusionem animæ, sed solū per transfusionem carnis: quia caro nostra est ex traduce, non anima; consequens est, quod modus transfundendi peccatum originale in nos sit per carnem. quod probare uolebamus. quia hoc est id, quod in hac quæstione principaliter intenditur.

RESP. AD ARG. Ad primum dicendum, quod argumentum non plus arguit: nisi, quod peccatum originale, ut est culpa, non est in carne formaliter; sed non arguit, quod non possit ibi esse causaliter. Nam quantumcunque arbor producat nitida poma: si aliquod illorum pomorum infundatur manus pollutæ, erit illud pomum pollutum: quia recipitur in manu polluta: sic quantumcunque Deus quotidie

Peccati originalis diffinitio ex duobus constat.

1. de anima
c. 24.

quotidie creet animas mundas, & nitidas; tamen, quia illas animas infundit huic carni, & illi carni pollutæ, ex receptione in carne pollutata efficitur anima pollutata. sed quia intellectus hominis non quiescit, & querit semper rationem naturalem; ideo dicemus cum Philosopho: Actus actiuorum sunt in patiente dispositio: oportet ergo, quod secundum dignitatem, & indignitatem dispositionis materiae habeat esse dignitas, & indignitas, quantum ad inductionem formæ. Non ergo imaginabimur, quod ista pollutio fiat per alicuius turpitudinis appositionem: sed magis per cuiusdam pulchritudinis subtractionem. Si. n. primus Homo non peccasset, & conseruasset in se originale iustitiam: quia illa originalis iustitia, licet esset in essentia anime per se; tamen per redundantiam attingebat usque ad potentiam nutritiuam, & generatiuam: fuisset enim tunc restauratio nutrimenti puri, quæ fuisset quedam pulchritudo potentiae nutritiue: fuisset etiam tunc emissio seminis mundi sine pruritu, & sine libidine, quæ fuisset quedam pulchritudo potentiae generatiuæ. Nunc autem propter naturam corruptam ex carentia originalis iustitiæ emittitur semen in mundum, & concipitur caro immunda. i. n. disposita, immo indisposita ad recipiendam animam cum hac pulchritudine, quæ est originalis iustitia. Et quia hoc est peccatum originale, carentia originalis iustitiæ cum obligatione, vel cum debito habendi eam, ut est per habita declaratum; ideo anima infunditur huic carni cum peccato originali: quia infunditur cum carentia originalis iustitiæ, & cum obligatione, & debito habendi eam. Infunditur. n. anima corpori, vel carni, ut pars humanæ naturæ: quia facit unam naturam, & unam essentiam cum corpore: & quia iustitia illa fuit data toti naturæ, ut natura erat; ideo tota natura fuit obligata ad habendam eam. Adam ergo peccante, priuauit naturam illam pulchritudine: Remansit ergo natura priuata originali iustitia, & obligata ad habendam eam. Anima ergo infusa huic corpori indisposita ad recipiendam animam cum hac pulchritudine infunditur ei, priuata illa pulchritudine, ut pars humanæ naturæ, & ut facit unam naturam, & unam essentiam cum illa carne indisposita, infunditur carentis illa iustitia, & obligata ad habendam illam.

Si ergo queratur, ubi est originale peccatum; dicemus, quod est in carne causaliter: quia est indisposita ad recipiendam animam cum tali pulchritudine: quia actus actiuorum sunt in patiente dispositio, sed in anima est tale peccatum formaliter: quia in ea est carentia originalis iustitiæ cum obligatione, & debito ad habendam eam.

Ad secundum dicendum, quod generatio est opus naturæ: sed pro statu, qui nunc est, non est opus naturæ institutæ, sed est opus naturæ corruptæ: cum postea subditur, quod culpa est actio personæ; Dicemus, quod in hoc genere culpe non vtemur hoc nomine, quod est actio: sed hoc nomine, quod est corruptio. Dicemus. n. quod peccatum originale est corruptio naturæ, qua corrupta transit in personam, & ex corruptione naturæ fit corruptio personæ.

Sed dices, nunquid corrumpere non est agere? ergo corruptio est actio. Ad quod dici potest, quod

A idem est actio, & passio secundum rem, & ad unam actionem possunt sequi multe passionis: sicut ad unam alterationem, vel ad unam motionem possunt sequi multi termini, ut per accessum Solis ad Hemisphereum nostrum, & per recessum ab eo; per unam, & eandem motionem Solis sequeretur acquisitio Solis, & illuminatio, & obtenebratio aeris nostri: Sic ad unam, & eandem actionem Adæ consecuta est corruptio personæ, & obtenebratio humanæ naturæ per carentiam illius pulchritudinis, quæ erat originalis iustitia. Nam secundum August. super Gen. Omnis perfectio potest dici quedam lux, & per oppositum omnis carentia cuiuscunque perfectionis quedam obtenebratio. Erit ergo peccatum originale in Adâ personalis culpa corrumpens naturam: in nobis est conuerso: naturalis corruptio corrumpens personam.

B Ad tertium dicendum, quod corruptio in hoc semine quantum ad presens spectat, non est, nisi ex Adâ. Nam hic loquimur de corruptione, prout per eam fuit perdita originalis iustitia: & hoc fuit solum per primum peccatum Adæ. Per alia autem peccata Adæ, vel per alia quæcumque peccata posterorum Parentum non fuit perdita originalis iustitia; & ideo primum peccatum est illud solum peccatum, quod per se, & principaliter consideratur in hac materia.

C Ad quartum dicendum, quod cum dicitur, quod illa infectio seminis non est culpa: quia semen non est susceptiuum culpe; dici potest, quod semen non est susceptiuum culpe formaliter, sed est susceptiuum culpe causaliter: quia ex corrupto semine concipitur corrupta caro, & indisposita ad suscipiendam animam cum illa pulchritudine, quæ est iustitia originalis. Ex cuius carentia cum obligatione, vel debito habendi, facit peccatum in animam formaliter, quod propter indispositionem carnis ad suscipiendam animam cum tali pulchritudine, est in carne causaliter.

Ad quintum de baptismo dicendum, quod in sequenti Distin. ubi agitur, quomodo remittitur peccatum originale per baptismum, hoc poterit declarari.

ARTIC. II.

An modus transfundendi peccatum originale sit generalis, Conclusio est affirmatiua.

Aegid. Quol. 6. q. 19. & 20. ubi presertim sermo est de Beata Virgine. D. Th. 1. 2. q. 81. art. 1. 3. 4. q. 82. art. 4. Et de Malo q. 4. art. 6. Et 2. sent. d. 31. q. 1. art. 2. D. Bon. 3. sent. d. 3. art. 1. q. 1. Tho. Arg. d. 31. q. art. 3. Greg. Arim. d. 31. q. 1. art. 1. 2. 3. Bacc. d. 30. q. 1. art. 1. Et 3. d. 3. q. 1. art. 1. Capr. 3. sent. d. 3. q. 3. art. 1. Nic. de Nijse 3. p. q. 4.

D SECUNDVM sic proceditur: Videtur, quod modus transfundendi peccatum originale non sit generalis, & quod non oporteat omnes homines nasci in originali peccato. Nam baptizato non solum restituitur, quod perdidit Adâ: Aegid. super ij. Scent. P p sed

sed etiam vltra, quàm ille perdidit: quia donum Christi excedit delictum Adæ, vt potest haberi per Apostolum ad Romanos. sed si Adam non peccasset, non genuisset filios in originali peccato: ergo homo baptizatus, cui restitutus est vltra, quod amisit Adam, non generabit filios in originali peccato.

Præterea mors est pœna generalis peccati originalis, iuxta illud Apostoli: Per vnum hominem peccatum intrauit in Mundum, & per peccatum mors. Sed, vt ait Hiero. & habetur 43. dist. 4. lib. quòd quidam in fine mundi non morientur: ergo in illis non erit peccatum originale.

Præterea tenet Fides, quòd Christus venturus est iudicare viuos, & mortuos. Aut ergo morientur illi, qui in aduentu suo reperientur viui, & tunc non est venturus iudicare, nisi mortuos. Aut non morientur, quòd videtur necessarium ponere, vt saluemus, quòd venturus sit iudicare viuos, & mortuos. Ergo illi, qui inuenientur tunc viui, non erunt nati in originali peccato, cuius pœna est mors.

Præterea, sicut Deus de terra fecit Adam, & de costa eius fecit Euam, sic ad hæc facere posset. Ergo si de terra faceret aliquem hominem, vel de costa, vel de aliquo membro eius, faceret aliquam personam humanam: ille homo, vel illa persona humana sic producta non contraheret originale peccatum: ergo contractio originalis peccati nõ oportet, quòd sit generalis in omnes.

Præterea: ratio, quare filius contrahit originale peccatum, potissimè sumitur: quia conceptus est secundum rationem feminalem corruptam. Si ergo nascatur aliquis non per rationem feminalem, sicut natus fuit Christus, vel non per rationem feminalem corruptam, sicut nati fuissent filij Adæ, si non peccasset. His ergo sic se habentibus, ponatur, q̄ post peccatum Euæ non peccasset Adam. Filij ergo nati ex eis non fuissent nati secundum rationem feminalem corruptam: quia ratio seminalis sumitur ex parte viri, qui in generatione se habet, vt agens, non ex parte sceminæ, quæ se habet, vt materia, & vt patiens: ergo sic nati non contraxissent peccatum originale.

Præterea, vt habetur in littera, concupiscentia libidinis, quæ est in coitu, causat originale peccatum. Si igitur per miraculum nasceretur aliquis sine concupiscentia libidinis, quòd etiam videtur posse esse sine miraculo, dicente August. q̄ celi-batus Ioannis non præferbatur coniugio Abraham: Quicumque ergo natus ex Abraham vtente coniugio cum tanta sanctitate, nõ videtur, quòd contraxisset peccatum originale: ergo &c.

IN CONTRARIUM est, quòd habetur ad Romanos. quòd peccatum pertransijt in omnes: ergo &c.

Præterea, vt habetur in Iob: Quis potest facere mundum de immundo conceptu semine? quia ergo omnes nascimur de immundo semine, omnes nascimur immundi, & in peccato originali.

R E S O L V T I O.

Modus transfundendi peccatum originale est ge-

neralis: Idque ex ipso Adam: ex natura corrupta: & ex ipso CHRISTO, per quem omnes restauramur in via, quantum ad personam, non naturam: in celo autem quantum ad vtrumque.

RESPONDEO dicendum, quòd triplici via inuestigare possumus, quòd omnes nascimur in peccato originali: vt Vna via sumatur ex ipso Adam, à quo omnes descendimus. Secunda ex ipsa natura corrupta, quam ab eo descendentes accepimus. Tertia ex ipso Christo, per quem quantum ad personam restauramur in via, & quantum ad personam, & naturam in Patria.

Prima via sic patet: nam, vt dictum est, Adæ fuit data originalis iustitia; non, vt erat quædam persona singularis in se: sed, vt erat Caput omnium posterorum, & omnium, qui debebant ab ipso descendere, & humanam naturam ab ipso recipere. Propter quod illa originalis iustitia magis dicitur collata fuisse naturæ, quàm personæ: & quia sic fuit originalis iustitia collata Adæ, cogimur ponere, quòd in illa tali collatione, omnes, qui descendi erant ab Adam, & omnes, qui erant accepturi naturam ab eo, erant obligati ad habendam originalem iustitiam. Si ergo Adam non peccasset, filij non fuissent nati in peccato: quia si fuissent nati cum originali iustitia, habuissent illud, ad quod erant obligati: sed Adam peccando, & originale in iustitiam perdendo, fuit priuatus originali iustitia, & non fuit absolutus à debito habendi eam; omnes etiam posteri fuerunt nati sine originali iustitia, quia Adam non poterat eis dare, quòd non habebat, & quòd per peccatum perdidit: & fuerunt nati, & obligati ad habendam eam. Propter quod fuerunt nati in peccato originali: quia hoc est peccatum originale: carentia originalis iustitiæ, cum obligatione, & debito ad habendam eam.

Cum ergo quæritur de modo transfundendi, vel de modo contrahendi originale peccatum: Vtrum ille modus sit generalis, & astringat, & necessitet omnes; patet talem modum generalem esse quantum ad omnes illos, qui descenderunt, vel de cætero descendunt seminaliter ab Adam, à quo modo nullus vnquam fuit absolutus, nec de cætero absoluetur, nisi solus Christus. Ipse enim non fuit natus ex virili semine, & solus ipse non fuit mortuus in originali peccato; & ideo solus ipse inuentus est inter mortuos liber à tali peccato, & à quolibet alio.

Secunda via ad hoc idem sumitur ex ipsa natura corrupta, quam accepimus descendentes ab Adam. Est enim, vt ex ante habitis patere potest, modus contrarius de peccato actuali Adæ, & de peccato originali nostro. Nam peccatum Adæ, quia fuit actuale, & actus, & opera respiciunt personam: quia, vt dicit Damascenus libro 3. cap. 34. agere, & pati attribuntur supposito, non naturæ. Illud ergo peccatum Adæ, quia fuit actuale, fuit personale, & priuauit personam Adæ originali iustitia. Verum, quia non fuit data, nisi vna originalis iustitia, loquendo

Peccato originali quomodo nascamur.

quando de originali iustitia secundum se, quæ **A** erat in essentia animæ Adæ: quia si volumus loqui de originali iustitia, non secundum se, sed per quandam redundantiam; sic erant multæ tales perfectiones: quia ab illa originali iustitia in essentia redundabant perfectiones in omnibus potentijs rationalibus sensitiuis, & vegetatiuis: & quia illa originalis iustitia secundum se erat vna, & illa vna decorabat tam naturam Adæ, quàm personam, non potuit persona Adæ priuari illa pulchritudine, & illa iustitia, nisi priuaretur & natura. Illud ergo peccatum, quia fuit actuale, & personale, primò corrumpit personam, & corrumpendo personam, corrumpit naturam. Et quia talis natura communicatur nobis descendendo ab Adam, qualis erat in ipso, cum incepimus descendere ab ipso, oportuit naturam corruptam communicari filijs Adæ: quia corrupta fuit in Adam ante, quàm filios produceret: peccatum ergo Adæ fuit actuale, fuit personale, & habuit hunc ordinem: quia primo corrumpit personam, & postea naturam. Peccatum verò nostrum, in quò nascimur, debet dici originale, & naturale, & habet contrarium ordinem: quia cum ex generatione, & origine communicetur natura, ex qua constituitur persona, tale peccatum dicitur originale: quia primo corrumpit naturam, & postea corrupta natura, oportet, quòd corrumpatur persona constituta ex tali natura. Et quia omnes descendentes ex Adam nascuntur accipiendo naturam corruptam, cogimur ponere ex hac secunda via, quòd modus transfundendi, vel contrahendi originale peccatum, de necessitate est generalis.

Tertia via ad hoc idem potest sumi ex ipso Christo, per quem omnes restaurantur, dum sunt in via, quantum ad personam: non autem quantum ad naturam: sed cum erimus in Patria, restaurabimur quantum ad vtrunque. Dicere ergo, quòd aliquis non nascatur in peccato originali; est dicere, quòd ille non indigeat accipere de plenitudine Christi. Cuius contrarium habetur Ioannis 1. vbi dicitur, quòd de plenitudine eius nos omnes accepimus. vel hoc dicere, quòd nascatur aliquis sine peccato originali, est dicere, quòd ille non sit membrum Christi, & quòd eius non sit caput Christus, & quòd non pertineat ad Ecclesiam Christi, & quòd eius plenitudo non sit Christus. Cuius contrarium habetur ad Ephesios: Ipsum dedit Caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius, & plenitudo eius, quæ omnia in omnibus adimpleuit. Ipse enim Christus est ille, per cuius fidem omnes sunt saluati: ideo dicit Augustinus 18. de Ciuitate Dei, quòd nulli concessum est pertinere ad spiritualem Hierusalem, nisi cui reuelatus est Christus. Et ideo concludit ibidem, quòd vna est fides antiquorum, & nostra: quia sicut illi credebant Christum venturum, ita nos credimus iam venisse.

Fuerunt autem aliqui, qui Beatam * Virginiem voluerunt excludere ab originali peccato: sed hoc erat Beatæ Virgini derogare, non erat

eam commendare. Erat enim dicere, quòd Beata Virgo non fuisset membrum Christi, & quòd non fuisset redempta per Christum. Còtra quos ait Augustinus in de Sancta Virginitate, quòd Beata Virgo prius concepit Christum mente, quàm carne, & quòd beatorum fuit concipiendo ipsum mente, quàm carne: sed concipiendo ipsum mente fuit membrum Christi, concipiendo ipsum carne fuit Mater Christi: nihil autem profecisset ei, quòd esset Mater Christi, concipiendo ipsum carne, nisi esset membrum Christi, & concepisset eum mente. Propter quod hic in via omnes nascimur cum peccato originali, & omnes restauramur per Christum.

Aduertendum tamen, quòd cum dicimus: **B** Omnes restauramur per ipsum, oportet hoc exponere, sicut exponitur illud Ioannis: Qui illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum. Ipse ergo illuminat omnes: quia omnes, qui illuminantur, per ipsum illuminantur. sic in ipso omnes restaurantur: quia omnes, qui restaurantur, per ipsum restaurantur: qui autem non restaurantur per ipsum, necesse est, quòd in peccato suo moriantur.

C **RESP. AD ARGVM.** Ad primum dicendam, quòd baptizatus, & absolutus à peccato originali generat hominem in peccato originali. nam aliud est rem aliquam absoluere, vt est aliud in se: & aliud, vt est principium alterius, & vt generat, & producit sibi simile. Et vt non longè quæramus exemplum: dicemus, quòd aliud est granum frumenti purgare, & absoluere à palea, vt possit sine palea poni in horreo, & aliud est purgare ipsum, vt est principium alterius, & vt germinat. Nam quantumcunque sit granum frumenti purgatum in se: tamen si germinat, germinabit frumentum cum palea. Sic & in proposito iste baptizatus est purgatus à palea, & à peccato originali, vt possit sine palea, & sine peccato poni in horreo Patrisfamilias, idest, vt possit recipi in Patria cœlesti: sed quia non est purgatus, vt est principium alterius, quantumcunque sit purgatus in se à palea, & à peccato originali; tamen, vt est principium alterius, & vt generat alium, generabit ipsum cum palea, idest, cum peccato originali.

D Ad formam autem arguendi, quòd donum Christi superat delictum Adæ; Dicitur potest, quòd donum Christi reconciliat nos Deo patri in via, & perducit nos ad terminum, & finem nostrum, vt sumus perfecti in Patria. Huiusmodi ergo donum Christi, quod est gratia, quam recipimus in baptismo, superat originalem iustitiam, quam deleuit delictum Adæ: quia per illam originalem iustitiam Adam poterat stare, sed non proficere. Nos autem per gratiam possumus stare, & proficere. Gratia ergo, quam habemus in via, quæ est gratia inchoata, superat delictum Adæ modo, quo dictum est, sed non per omnem modum: quia facilius poterat Adam stare per illam originalem iustitiam, quàm nos possumus per gratiam: sed quando donum Christi, idest, hæc gratia inchoata in via fiet gratia con-

ginali. Idem dist. 29. q. 1. Dub. 3. lare. Vide ibi Còcil. Trid. & Decretum Xysti Pont. iiii. & alia. Vide etiã dist. 30. q. 1. ac 3. Et Quol. 6. q. 20. vbi agitur de hac materia iustissimi. è qui dem.

Ioan. 1.

Exemplum de absoluteione peccati originali.

Ioan. 1.

Ephes. 1.

Tomo 5. cap. 43.

* Virgo Maria non fuit immunis à peccato ori-

ummata in Patria, tunc hoc superabit illud delictum, & illam originalem iustitiam per omnem modum, & simpliciter quantum ad perfectionem personæ, & naturæ.

Ad secundum dicendum, quod communis opinio tenet, quod omnes morientur, etiam illi, qui reperientur viui circa finem Mundi, quod est omnino rationale: quia Christus venturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignem. Potest enim probabiliter poni, quod ille ignis ascendet quantum ascenderunt aquæ diluuij, & inuoluet ille ignis omnes, sicut omnes inuoluerunt aquæ diluuij, & non oportebit, quod sit ibi arca saluans ab illo igne, sicut fuit arca Noe saluans ab aquis diluuij. Illi tamen, qui tunc reperientur viui in aduentu illius ignis, dicuntur viui: quia ita citò resurgent ac si non essent mortui, & est modus loquendi Scripturæ sacræ. Ait enim Christus: Non est mortua puella, sed dormit, quod audientes deridebant eum, scientes, quod mortua esset; tamen dicebatur non mortua, quia ita citò reuixit, ac si non esset mortua. quod autem ille finalis ignis tantum ascendet, quantum ascenderunt aquæ diluuij, patet per Augustinum 20. de Ciuitate Dei: Quod etiam Christus venturus sit iudicare viuos, & mortuos: quia illi, qui tunc reperientur viui, ita celerrimè surgent, ac si semper vixissent, & non fuissent mortui, vt patet per Augustinum eodem libro.

Dato tamen, quod illi sic inuenti non morirentur, sed semper viuerent: Responderi potest, quia, quod sit ex Dei dispensatione speciali, non debet trahi ad legem communem. mors corporalis debita naturæ per peccatum Adæ debetur in omnes, non obstante, quod aliqui circa finem ex diuina dispensatione speciali, de vita mortali transeant ad vitam immortalem; posito, quod sic esset, vt videntur sonare verba Hieronymi volentis, quod qui inueniantur viui circa finem Mundi, non morientur: quamuis verba Hieronymi, & Apostoli: Nos, qui viuimus, qui residui sumus, &c. possint exponi, quod illi, qui inueniantur viui, remanebunt viui: quia ita citò resurgent, ac si non fuissent mortui, sed semper vixissent.

Christus venturus ad iudicandū viuos, & mortuos, quomodo intel ligatur.

Et per hoc patet solutio ad tertium, quod Christus est iudicaturus viuos, & mortuos: quia illi, qui tunc inueniantur viui, ita citò resurgent, ac si non fuissent mortui, sed semper vixissent.

Vel possumus dicere, quod Christus venturus est iudicare viuos, & mortuos, id est, bonos, & malos: quia boni resurgunt in iudicium vitæ æternæ: mali autem in iudicium mortis æternæ.

Ad quartum dicendum, quod si Deus iterum de terra faceret hominem, vel non per seminalem rationem, sed per suam potentiam, quam non alligauit actionibus naturalibus, & de costa, vel de aliquo membro, vt puta de digito faceret hominem, sicut de terra fecit Adam, & de costa Euam; credibile est, quidquid dicant alij, quod ille homo, siue esset mas, siue femina, sic factus non haberet originale peccatum, sed haberet aliquod donū gratuitum, saltem per quod

A posset stare corporaliter, & spiritualiter, sicut fecit de Adam, & Eua. Nam, quod homo non debitor mortis, & non reus mortis; sicut nos nascimur filij iræ, & rei mortis, formetur in puris naturalibus, vt necesse sit eum mori, & peccare, videtur, quod diuina æquitas non admittat: tamen, vt ait Beatus Augustinus in epistola ad Volusianum: In rebus mirabilibus tota ratio facti est potentia facientis. In tali ergo homine sic formato per miraculum: quia naturaliter sic formari, vel produci non posset; sicut tota ratio facti esset potentia facientis, ita tota conditio producti esset voluntas producentis. Dato ergo, quod esset sic productus, esset talis, sicut Deus vellet.

Ad quintum dicendum, quod si peccasset Eua, & non Adam; posset dici, quod filij fuissent nati cum defectibus corporalibus, non autem cum spiritualibus. * Nam filij habent corpus à matre, animam autem habent à patre, eo modo, quo pater potest dare eam. Nam in hominibus filij habent corpus à matre, sicut habent in alijs animalibus: sed habent animam à patre, non secundum essentiam: quia hoc modo potest eam dare solus Deus, qui animam creando infundit, & infundendo creat: sed habent filij animam à patre, secundum dispositionem in quantum semen patris in virtute animæ rationalis eius disponit membra fœtus ad suscipiendam rationalem animam. * Et quia corpus est à matre, anima modo, quo dictum est, à patre: si peccasset Eua, & non Adam, & inde fuissent nati; videretur satis rationale, quod illi filij habuissent defectus corporales, quos consequimur ex peccato originali, videlicet mortem, & ægritudinem, senectutem, famem, & sitim, lassitudines corporales, & talia: sed non habuissent defectus spirituales, videlicet necessitatem peccandi, vel carentiam diuinæ visionis post mortem, si sine peccato alio superaddito decessissent.

Ad sextum dicendum, quod si aliquis nasceretur sine concupiscentia libidinis modo, quo dictum est de Abrahæ coniugio, cui non præferbatur celibatus, & virginitas Ioannis; adhuc natus contraheret originale peccatum, quia Abraham non erat purgatus à palea, nec à peccato originali, nisi vt quædam persona in se; non autem, vt principium alterius, & ideo genuit filium Isaac in peccato originali. Sed si diceretur, quod Parentes alicuius essent purgati à palea, & à peccato originali, vt sunt quædam personæ in se: & vt sunt principium alterius; diceretur, quod hoc fieri non posset, nisi eis restitueretur originalis iustitia, quo posito, generarent filios, sicut generassent primi Parentes, si non peccassent: propter quod argumentum seipsum impedit.

Vide Th. 1. 2. q. 81. ar. 4. & 2. sent. d. 31. q. 1. ar. 2. Et de Malo q. 4. ar. 7. Et Dur d. 11.

Tomo 2.

* Adam si non peccasset, Eua peccante, peccarentur peccatorum corporales. Vide Th. 1. 2. q. 81. ar. 5. * Filius habet corpus à matre, animam à patre, non secundum essentiam. Idque non sentit. Et Arist.

* Ratio dicitur superioris: & pulchra imago natio.

ARTIC. III.

*An vis generatiua sit magis
quàm alia vires, infecta.*

Conclusio est affirmatiua.

D.Th. 1. 2. q. 83. art. 3. Et 2. sent. d. 3. t. q. 2. art. 2. Et de Malo. q. 4. art. 5. D. Bon. d. 3. t. art. 1. q. 3. Ric. d. 3. t. q. 3.

Arist. de
Somno c. 1.
& c. de op-
positis.

A D TERTIVM sic proceditur: Videtur, quòd generatiua non sit magis infecta, quàm alia vires. Nam contraria sunt apta, nata fieri circa idem. Cum ergo virtus sit secundum rationem, vitium contra rationem: ergo non est susceptiuum vitij, vel virtutis, nisi illud, quod est aliquo modo rationabile, vel per essentiam, vel participationem: sed potètia generatiua nullo modo videtur rationalis: quia nullo modo est apta nata obedire rationi: ergo non solum non est plus infecta, quàm aliæ vires, sed nullo modo videtur esse infecta.

Præterea potentia infecta non potest habere actum non infectum, & sine peccato: si ergo ipsa potentia generatiua est infecta, ergo semper eius actus erit cum peccato. Cuius contrarium tenet Ecclesiâ. Vult enim, quod actus generationis in personis legitimè coniugatis, si sit propter generationem prolis, vel propter reddendum debitum, possit esse sine omni peccato mortali, & veniali: generatiua ergo non solum non est infecta præ alijs: sed potest esse non infecta, & non habere actum infectum.

Præterea infectio originalis peccati est infectio fomitis: quia ipse fomes peccati dicitur peccatum originale. sed fomes peccati est defectus in sensu alitate, vel in concupiscibili tantum, vel secundum alium modum ponendi est defectus in concupiscibili, & in rationabili: ergo concupiscibilis, & rationabilis possunt dici potentia infecta: ipsa autem generatiua non dicitur infecta.

Præterea nutritiua, & augmentatiua, & generatiua sunt potentia animæ vegetabilis. Cum ergo sint vnus, & eiusdem animæ, debent iudicari ad paria: sed in nutritiua, & augmentatiua non dicitur esse infectio peccati originalis: ergo generatiua non solum non est infecta præ alijs, sed debet dici non infecta.

I N C O N T R A R I V M est: quia infectio peccati originalis potissimè consistit in resistentia, & in rebellionem contra rationem. Si enim Adam nõ peccasset, membra eius genitalia nõ fuissent mota, nisi secundum quod eius ratio dictasset: nunc autem non solum expectant dictamen rationis, sed mouentur genitalia contra rationem: ergo in potentia generatiua maximè apparet ista inobedientia, & illa videtur esse maximè infecta.

Præterea Augustinus 14. de Ciuita. Dei, vult, quòd ex inobedientia Dei secuta est inobedientia carnis, & in eodem cap. ait, quòd maxima est

Tomo 5.
cap. 15.

A miseria hominũ, quãdo in seipso inobedientiam reperit, & loquitur de inobedientia carnis, quantum ad potentiam generatiuam: ergo illa potentia maximè est infecta.

R E S O L V T I O.

Peccato originali magis, quàm alia vires, generatiua est infecta. Idque patet, si tactiua, concupiscibili, rationi, voluntari, sibiq; ipsi comparetur.

R E S P O N D E O dicendum, quod potentia generatiua potest comparari ad sex. Primo ad seipsam, quæ comparatur ad naturæ productionem. Nam peccatum originale, de quo agitur, dicitur peccatum naturæ, & infectio naturæ, & maximè in his viribus apparet, quæ operantur ad productionem naturæ, cuiusmodi est vis, vel potentia generatiua: quia generatio est opus naturæ. Secundo potètia generatiua potest comparari ad suam potètiã tactiuam, in qua est maxima delectatio, inducens, & inclinans ad actum generationis. Tertio potest comparari ad potètiã concupiscibilem, quæ propter delectationem imperat generationis actum. Quarto potest comparari ad ipsam rationem, quæ quasi tota subuertitur ex huiusmodi actu. Quinto potest comparari ad voluntatem, per quam talis actus habet rationem culpæ: quia secundum Aug. in de vera Relig. Omne peccatum adeo est voluntarium &c. Sexto potest comparari ad ipsam essentia animæ, in qua per se, & sicut in subiecto habet esse formaliter originale peccatum. Ex omnibus autem his possumus ostendere, quod potentia generatiua habet aliquam principalitatem, quantum ad infectionem originalis peccati.

Primo si huiusmodi potentia generatiua consideretur secundum seipsam. Nam infectio originalis peccati, secundum quod huiusmodi magis est in persona aliqua, vt est principium alterius, quam vt consideratur secundum seipsam. Nam, vt supra dicebatur, baptizatus postquam per baptismum est absolutus ab infectione peccati originalis, vt est quædam persona in se, non propter hoc est absolutus, & liberatus, vt est principium alterius. Propter quod mundatus, & liberatus à peccato originali generat filium in peccato originali, sicut granum purgatum à palea generat granum cum palea: & quia per potètiã generatiuam est persona generans principium alterius, & per illam potètiã producit naturam prolis; si consideretur talis potètia secundum seipsam, oportet, quod habeat aliquam principalitatem respectu infectionis peccati originalis, quod ex origine, & ex generatione contrahitur.

Secundo hoc idem patet, si comparetur potentia generatiua ad suam potètiã tactiuam, in qua natura constituit delectationem maximam, vt non periret species. Nam gula, & luxuria, quarum vna deseruit conseruationi Individui: alia conseruationi speciei, maximè consistunt in delectatione tactus. De luxuria quidem non est dubium, quòd consistit in delectatione tactus. De gula etiam dubium esse non debet. Nam licet posset videri, quòd gula consisteret in delectatione tactus.

Aegid. super ij. Sent. P p 3 tione

Tomo 1

Exemplum
de peccato
originali.